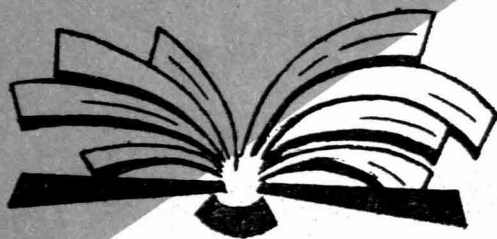

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W KIELCACH

SPRA WOZ DANIA I MATERIAŁY

Wojewódzka Biblioteka Publiczna

w Kielcach

SPRAWOZDANIA

I MATERIAŁY

2/1990

Kielce

1990

rok

Projekt okładki: E. Biela

Analizę pracy bibliotek publicznych
województwa kieleckiego za 1989 r.
opracował zespół w składzie:

M. Abram, I. Detka, M. Grodzicka,
H. KruszczaK, K. Kunderak, H. Panek,
W. Szymanowski, K. Zaręba-Kowalczyk.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w KIELCACH
BIURO INFORMACYJNO-BIBLIOGRAFICZNE

58 Wyd. WBP

Do użytku służbowego.

Nakład: 220 egz.

WBP w Kielcach - Pracownia Małej Poligrafii

Po jeszcze jednym roku bibliotekarskiej pracy.

W kolejnym Biuletynie WBP zebrano materiały traktujące o działalności bibliotek publicznych Kielecczyny w 1989 roku. Nie o wszystkim, co się w nich zdarzyło, lecz o tym, co wydaje się najważniejsze, charakterystyczne dla stanu rzeczy, przeobrażeń, głównych dążeń, przeszkód i osiągnięć. Na pierwszym planie znalazła się więc nieco skrócona analiza pracy bibliotek, zredagowana w oparciu o pytania zadane przez Ministerstwo Kultury i Sztuki. Stąd odnosi się ona tylko do wybranych zagadnień jednolicie opracowanych w całym kraju dla potrzeb resortu. Analizie towarzyszą zestawienia statystyczne głównych wskaźników obrazujących stan sieci i efekty pracy bibliotek.

Liczne przykłady ich działalności zawiera kronika wydarzeń w bibliotekach. Sądzymy, że niejedna placówka znajdzie w niej wiele inspiracji dla siebie. W Biuletynie zamieszczamy też publikacje problemowe i metodyczne z przeświadczeniem, iż okażą się pomocne dla bibliotekarzy i inspirujące dla wszystkich czytelników.

Kierujemy zatem do adresatów tego zeszytu zbiór spostrzeżeń i refleksji dotyczących bibliotek na tle minionego roku. Jaki on był dla instytucji i placówek udostępniających książki ? Przede wszystkim bardzo trudny. Złożyło się na to kilka przyczyn: niedostatki finansowe i wady systemu dotowania, pogarszające się informacje o nowościach wydawniczych i zamieszanie w dystrybucji książek. Dotknęły nas skutki gwałtownej inflacji, wzrostu cen książek, czasopism, urządzeń bibliotecznych - całości kosztów utrzymania placówek.

Bardzo ograniczyły one możliwości uzupełnienia zbiorów i niezbędnej modernizacji bibliotek. Odbiło się to niekorzystnie na ilości nabytych nowości wydawniczych, ograniczeniu imprez i spadku czytelnictwa.

Publikacje zawarte w Biuletynie wskazują także na zjawisko pozytywne. W warunkach 1989 roku zaliczyć do nich trzeba przede wszystkim utrzymanie dotychczas stworzonej sieci bibliotecznej, uzupełnienie zbiorów o pozycje obecnie szczególnie poszukiwane, które dawniej nie trafiały do bibliotek. Spory postęp získano w poprawie warunków pracy znacznej grupy placówek oraz w ich wyposażeniu w nowe środki techniczne, audiowizualne. I co ważniejsze, biblioteki stale były potrzebne wielkiej rzeszy czytelników.

Z tym głównym przesłaniem, by być potrzebnym i pożytecznym, trzeba dalej kształtować sytuację i rolę bibliotekarstwa w zmieniających się systemach zarządzania i gospodarowania. Powinno to oznaczać w pierwszej kolejności bibliotekarską dbałość o troskliwe odpowiadanie na potrzeby czytelników, o szybkie uzupełnianie zbiorów, rozszerzanie funkcji wielu placówek. Jednocześnie wypada kierować się nadzieją, że wzbogacana oferta biblioteczna znajdzie odzew w sympatii i poparciu środowisk, miejscowych organów władzy, wielu przyjaciół książki i kultury. Dla niej, dla dostępności jej dóbr i wartości, dalszy rozwój bibliotek wydaje się nieodzowny.

Wojciech Szymanowski

ANALIZA PRACY BIBLIOTEK PUBLICZNYCH WOJEWÓDZTWA KIELECKIEGO
1989 ROK

I. Podstawowe dane liczbowe.

Na terenie województwa kieleckiego w 1989 r. działało 348 bibliotek, w tym: 1 WBP, 3 miejskie, 13 miejsko-gminnych, 57 gminnych, 274 filie biblioteczne (210 wiejskich i 64 miejskie) oraz 871 punktów bibliotecznych. Sieć placówek jest identyczna ilościowo jak w ubiegłym roku.

Ilość punktów bibliotecznych zmniejszyła się o 56. Głównymi przyczynami tego procesu jest brak: kandydatów do ich prowadzenia, lokali, pieniędzy na nagrody kwartalne oraz spadek zainteresowania tą formą upowszechniania czytelnictwa.

W 1989 r. z bibliotek w województwie kieleckim korzystało 223.348 czytelników, to jest o 5.013 mniej niż w 1988 r. Czytelnicy stanowili 19,9 % ogółu mieszkańców, czyli nastąpił spadek o 0,5 % w porównaniu do poprzedniego roku. Liczba wypożyczeń obniżyła się o 15.906 wol. (0,4 % ogółu wypożyczeń). Wskaźnik aktywności zwiększył się o 0,3 (z 16,9 w 1988 r. do 17,2 wypożyczeń na 1 czytelnika w 1989 r.).

II. Główne zadania realizowane w minionym roku.

Należały do nich:

- utrzymanie sieci i stanu uzupełnień zbiorów bibliotecznych na poziomie dającym się osiągnąć w niekorzystnie zmieniających się warunkach, co udało się zrealizować w pełni w zakresie sieci;

- utrzymanie w dotychczasowym zasięgu, z dążeniem do rozszerzenia, czytelnictwa, co nie zostało osiągnięte, głównie w wyniku zależności między ilością nabytych nowości a zasięgiem czytelnictwa oraz w rezultacie negatywnych dla kultury ogólnospołecznych procesów, które miały miejsce w minionym roku;
- dalsza poprawa warunków lokalowych i wyposażenie bibliotek; osiągnięto pozytywne rezultaty poprzez poprawę warunków 16 bibliotek, uruchomienie oddziału audiowizualnego w Skarżysku (pierwszego z tych rozmiarów w województwie) oraz przez kontynuację zadań związanych z kapitalnymi remontami, budową nowych obiektów bibliotecznych i innych gmachów użyteczności publicznej w części przeznaczonych na przyszłe siedziby bibliotek, kontynuację prac projektowych na rzecz nowej siedziby dla WBP, pozyskanie nowego pomieszczenia na magazyn rezerw, uzupełnienie wyposażenia WBP o komputer pozwalający na wdrożenie prac w zakresie zrębu głównego zbiorów biblioteki i robotronów umożliwiających mechanizację pracy działu opracowania zbiorów;
- aktywny udział bibliotek w realizacji wieloletnich programów dotyczących kultury, udział bibliotek sieci wojewódzkiej w ogólnopolskich i wojewódzkich konkursach (w minionym roku z województwa kieleckiego w konkursie "Złoty wawrzyn dla twórcy, złoty wawrzyn dla biblioteki" nagrody centralne otrzymało dwoje bibliotekarzy i dwie biblioteki);
- zabieganie o poparcie dla spraw bibliotek lokalnych organów władzy i administracji państwowej, a także różnych środowisk - biblioteki uzyskały dodatkowe dotacje z rad narodowych w wysokości 141.960.000 zł., ze strony innych jednostek 6.000.000 zł.

Zwiększyło się nasilenie trudności z jakimi borykały się biblioteki. Dotyczy to wszystkich środowisk. Główne trudności to: dotkliwe niedobory środków finansowych, miesięczne dotowanie bibliotek, bardzo późne przekazywanie dodatkowej dotacji z FRK (koniec grudnia minionego roku), coraz trudniejsze uzyskiwanie dotacji od rad narodowych, malejąca oferta księgarska, której towarzyszył wzrost cen i pogarszająca się obsługa, powszechne zwłaszcza w IV kwartale, żądania dostawców wszystkich nabywanych urządzeń i przedmiotów, by należności uregulowane były gotówką lub potwierdzonym na dzień odbioru czekiem. Przejściowo w Kielcach w II i III kwartale utrudniał pracę bibliotek brak osób chętnych do zatrudnienia się w tych placówkach.

III. Sieć biblioteczna i baza.

Rok 1989 przyniósł niewielkie zmiany sieci i lokalizacji bibliotek:

- powstały 2 nowe placówki (oddział audiowizualny w mieście wydzielonym i 1 filia wiejska);
- zmieniły lokalizację 3 filie wiejskie, które przeniesiono do większych miejscowości;
- zlikwidowano 1 filię miejską.

Z analizy sieci bibliotecznej wynika, że w roku bieżącym z uwagi na brak naturalnego zaplecza rozwojowego w liczbie ludności oraz na warunki ekonomiczne - likwidacji ulegą niektóre filie biblioteczne, małe, zlokalizowane na obrzeżach miast i w niewielkich wsiach. Obecnie trudno jest

określić rozmiary ilościowe tego przewidywanego procesu.

W 1989 roku poprawiono warunki lokalowe 16 bibliotekom, po remontach kapitalnych uzyskano 2 siedziby bibliotek, w tym jeden obiekt zabytkowy.

Trwają remonty kapitalne 3 budynków przeznaczonych na potrzeby bibliotek: we Włoszczowie, Skarżysku i Nowej Słupi, w tym jeden w budynku zabytkowym oraz budowa 3 gminnych użyteczności publicznej, w których przewidziano pomieszczenia także dla bibliotek gminnych.

Remonty bieżące przeprowadzono w 41 placówkach, w których wymieniono lub uzupełniono sprzęt podstawowy.

Mimo tych pozytywnych zmian poprawa bazy lokalowej jest zbyt powolna. Nadal wiele bibliotek mieści się w nieodpowiednich, zbyt małych, нефункциональных pomieszczeniach. Dotyczy to zarówno bibliotek miejskich jak i dużej części bibliotek wiejskich.

IV. Punkty biblioteczne.

Na terenie województwa kieleckiego w roku 1989 działało 871 punktów bibliotecznych, w tym 4 sezonowe. W wyniku korekty sieci punktów i z powodu braku chętnych do ich prowadzenia ilość punktów zmalała w porównaniu z rokiem 1988 o 56.

Czytelnictwo w punktach stanowi 25,4 % ogółu zarejestrowanych czytelników, wypożyczenia natomiast 20,6 % w stosunku do ogólnej liczby udostępnionych książek.

Większość punktów zlokalizowana jest w domach prywatnych (595), gdzie obsługa czytelników jest uciążliwa, a wynagrodzenie nie rekompensuje kosztów utrzymania, tj.

sprzątania, ogrzewania i energii elektrycznej. Pozostałe punkty mieszczą się: 121 w szkołach, 78 w klubach i świetlicach, 77 punktów znajduje się w szpitalach, domach opieki, OHP, przedszkolach, zakładach pracy.

Najwięcej, bo aż 328 punktów prowadzą rolnicy, 140 różni pracownicy umysłowi, stosunkowo rzadko nauczyciele, kierownicy klubów, młodzież. W analizowanych punktach stwierdzono, że ponad 50 % kierowników nie przejawia inicjatywy w propagowaniu książek i czytelnictwa, a wysiłki bibliotekarzy idące w tym kierunku nie odnoszą skutku.

Jakość pracy punktów jest zróżnicowana. Około 45 % pracuje słabo. Zachodzi obawa, że ilość punktów będzie malała. Jest to tendencja niekorzystna.

Powszechna jest opinia, iż dotychczasowy system wynagradzania osób prowadzących punkty biblioteczne oraz brak udziału bibliotek w ich wyposażaniu stanowią czynniki osłabiające zainteresowanie prowadzeniem tych jednostek. Opinia ta utrzymuje się co najmniej od kilku lat. Wydaje się, że najbardziej skuteczne rozwiązanie tego problemu stanowiłoby wprowadzenie stałego wynagrodzenia ryczałtowego, stanowiącego jakąś część płacy przewidzianej dla młodszego bibliotekarza.

Wielce pomocne byłoby uwzględnienie w planach finansowo-rzeczowych bibliotek środków na zakup niezbędnego sprzętu dla punktów bibliotecznych (np. regałów, szaf na książki).

V. Realizacja wskaźnika zakupu nowości wydawniczych.

Ogółem w województwie zakupiono 143.877 wol., czyli 12,8 wol. na 100 mieszkańców.

W poszczególnych grupach bibliotek uzyskano odmienne wskaźniki zakupu nowości. Kształtują się one następująco:

- WBP Kielce	- 11,1 wol./100 mieszk.
- biblioteki miejskie	- 10,0 wol./100 mieszk.
- biblioteki miejsko-gminne	- 12,4 wol./100 mieszk.
- biblioteki gminne	- 14,9 wol./100 mieszk.

Najniższy wskaźnik wystąpił w Chęcinach - 5,2, Miedzianej G. - 5,8, Morawicy - 5,9 na 100 mieszkańców.

Najwyższe wskaźniki uzyskały gminne biblioteki w Kunowie - 34,3 wol. na 100 mieszkańców, w Słaboszowie - 37,1, w Pierzchnicy - 67,5 wol. na 100 mieszkańców oraz Sitkówce-Nowinach - 26 wol. na 100 mieszkańców.

Te znaczne różnice wyniknęły ze zróżnicowanych zasobów poszczególnych bibliotek, ale nie wszędzie ten związek jest odpowiedni. Główną przyczyną w województwie kieleckim stanowiły niedobory środków finansowych w połączeniu z utrzymywaniem przez cały rok jednomiesięcznym dotowaniem bibliotek oraz szybkim wzrostem cen książek i niemal całkowite wyczerpanie w tym regionie powierzchni lokali, jakimi one dysponują. Dotyczy to niemal wszystkich jednostek organizacyjnych. Ta sytuacja zmieni się na korzyść po przeprowadzeniu planowanej selekcji zarówno w zakresie objętym w "Spisie książek przestarzałych" jak i literatury pięknej.

Większy wpływ na niskie zakupy miała w ubiegłym roku systematycznie pogarszająca się oferta księgarska - malejąca ilość "wzorców", załamanie się dystrybucji książek objętych wykazem MKiSzt., nie zrealizowana oferta Książnicy.

W minionym roku Dom Książki w Kielcach poważnie ograniczył ofertę w postaci wzorców, księgarnie nie realizowały dostaw pozycji objętych spisem książek zalecanych. Wydaw-

nictwo "Książnica" nie zrealizowało zapowiedzi na ten rok. Bardzo zwiększyła się ilość tytułów skierowanych do sprzedaży z pominięciem Składnicy Księgarskiej i Domu Książki. Tę sytuację pogorszył brak informacji o pozycjach wydawanych przez nowe firmy wydawnicze.

VI. Czytelnictwo.

Spadek czytelnictwa i wypożyczeń spowodowany został przez przyczyny organizacyjne: likwidacja punktów bibliotecznych, zamknięcia bibliotek z powodu urlopów wychowawczych, zwolnień lekarskich, remontów, skontrów, przenoszenia do innego lokalu lub brak odpowiedniego kandydata do pracy. Regres czytelnictwa ma także związek z ogólną sytuacją społeczną (stan niepewności bytowej ogromnej ilości rodzin, niekorzystne zmiany w wykorzystywaniu czasu wolnego od pracy, narastająca przewaga materialnych problemów bytowych nad potrzebami kulturalnymi) oraz z poważnymi zakłóceniami we wszystkich niemal bibliotekach w nabywaniu nowości z powodu: braku środków finansowych, jednomiesięcznego dotowania bibliotek, pogorszenia dystrybucji księgarskiej i informacji o wydawnictwach.

Od kilku lat akcje upowszechniające książkę spotykają się z malejącym zainteresowaniem czytelników, całkowicie nieproporcjonalnym w stosunku do poniesionych nakładów i kosztów. Wyjątek stanowią Dni Kultury Oświaty Książki i Prasy. Dwa cykle: Dni Książki Człowiek - Świat - Polityka i Dni Polskiej Literatury współczesnej mają najwęższy krąg oddziaływania wskazujący na nieopłacalność przedsiębiorstwa. W związku z powyższym, a także wobec rażącego pogorszenia się sytuacji fi-

nansowej bibliotek, perspektywy poważnego jej zróżnicowania w II połowie bieżącego roku (w zależności od decyzji władz samorządowych) przeważa opinia bibliotekarzy by wybór imprez popularyzujących piśmiennictwo pozostawić do wolnego uznania kierownikom instytucji bibliotecznych. Podobny jest stosunek do cyklicznych imprez zapoczątkowanych w różnym czasie w skali poszczególnych województw (np. Świętokrzyskie Dni Kultury). Jedynie w odniesieniu do Dni Kultury Oświaty Książki i Prasy celowe byłoby podtrzymanie tej imprezy jako ogólnopolskiej, pod warunkiem że nadal powszechnie uczestniczyć w niej będzie mogło księgarstwo.

Działalność bibliotek na rzecz ludzi chorych i niepełnosprawnych.

Od kilku lat biblioteki prowadzą zorganizowaną działalność na rzecz ludzi starszych, chorych i niepełnosprawnych. Główną formą tej działalności jest dostarczanie omawianej grupie czytelników książek do domów. Doręczanie odbywa się poprzez samych bibliotekarzy, aktyw czytelniczy, harcerzy. W tym celu nawiązano również współpracę z PCK i Polskim Komitetem Pomocy Społecznej. W kilku miastach województwa, mianowicie w: Kielcach, Starachowicach, Końskich utworzono w szpitalach, domach rencistów, oddziałach PCK punkty biblioteczne, natomiast w Skarżysku w szpitalu pracuje filia biblioteki publicznej.

WBP w Kielcach oraz MBP w: Ostrowcu, Starachowicach i Skarżysku współpracują z oddziałami Polskiego Związku Niewidomych. Członkom PZN-u wypożyczano kasety z "książkami mówionymi".

Oprócz tego dla ludzi chorych i niepełnosprawnych organizowane były prelekcje, m.in. na tematy: "Rola literatury w rehabilitacji osób niepełnosprawnych", "Historia książki i bibliotek" (MBP Ostrowiec). Dla dzieci specjalnej troski przeprowadzane były zajęcia z wykorzystaniem programów komputerowych oraz projekcje filmów video (Ostrowiec, Kielce). GBP w Kunowie w okresie jesienno-zimowym organizowała cotygodniowe "czwartkowe spotkanie z literaturą".

Dzieci i młodzież są stale najaktywniejszą grupą czytelniczą. W 1989 r. liczba czytelników do l. 15 wynosiła 90.057 (w 1988 r. - 91.026), co stanowiło 40,3 % w stosunku do wszystkich czytelników (w 1988 r.: 39,8 %). W 1/4 gmin (26 %) wyniósł on ponad 50 %. Od wielu lat napotykamy te same problemy związane z czytelnictwem dzieci i młodzieży:

- mała liczba dziecięcych placówek, z reguły w lokalach nie przystosowanych do tej funkcji,
- nadal zbyt niskie zasoby biblioteczne (w tym lektur dla szkoły podstawowej) oraz szybko malejące finansowe możliwości niezbędnych uzupełnień,
- stanowczo za mała oferta książek popularno-naukowych dla dzieci i młodzieży,
- nadal ogromny niedostatek wyposażenia i zbiorów audiowizualnych.

Wykorzystanie wszystkich możliwości zwiększenia zakupu książek i czasopism dla dzieci, poprawy warunków pracy bibliotek dziecięcych i ich wyposażenie stało się jednym z najważniejszych zadań.

VII. Dokształcanie pracowników.

W województwie kieleckim na 640 pracowników działalności podstawowej przygotowanie zawodowe posiada 315 osób, czyli 49,2 %. Wykształcenie wyższe bibliotekarskie - 34 osoby, podyplomowe - 13 osób, średnie bibliotekarskie - 268 osób, w tym Studium Bibliotekarskie - 178 osób.

W porównaniu do 1988 r. zwiększyła się liczba pracowników z przygotowaniem bibliotekarskim o 20 osób (po studiach podyplomowych - 2 osoby, po studium bibliotekarskim - 18 osób). W minionym roku nie uzyskaliśmy absolwentów miejscowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Obecnie kontynuuje naukę 74 osoby, w tym na studiach podyplomowych - 2, na wyższych bibliotekarskich - 20, w studium bibliotekarskim (działającym przy Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej) - 52 osoby.

Nadal główną formą kształcenia bibliotekarzy pozostaje Policealne Studium Bibliotekarskie w Kielcach.

Doskonaleniu zawodowemu służyły również seminaria organizowane przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i rejon biblioteczne. Ogółem zorganizowano 49 seminariów, w tym 14 przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną, która tą formą szkolenia objęła m.in.: dyrektorów rejonów bibliotecznych, instruktorów, pracowników Działów Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Bibliotek dla Dzieci, filii miejskich podległych WBP. Tematyka seminariów obejmowała takie zagadnienia jak: rola biblioteki jako placówki o rozszerzonym programie działalności kulturalnej, biblioteki o nowym systemie zarządzania, popularyzacja sztuki w bibliotece, wykorzystanie komputerów w pracy biblioteki, metodyka instruk-

tażu w bibliotekach, polska literatura współczesna itp. Główne bloki tematyczne seminariów organizowanych przez rejony biblioteczne dotyczyły: popularyzacji polskiej literatury współczesnej (m.in. dla dzieci i młodzieży, literatury faktu, wiejskiej), metodyki instruktażu w podległych placówkach (rekłasyfikacja zbiorów, sporządzanie harmonogramów prac nad katalogami), działalności informacyjnej, metodyki pracy z czytelnikiem.

Kierunki dalszego dokształcania bibliotekarzy powinny wynikać w dużym stopniu ze zmieniającej się sytuacji bibliotek (podporządkowanie samorządom terytorialnym, dążenie do maksymalnego uwzględnienia potrzeb lokalnych środowisk i różnorodnie kształtowanego zakresu działalności programowej). W związku z tym na plan pierwszy wysuwa się potrzeba dokształcania i doskonalenia zawodowego: kierowników bibliotek gminnych i większych filii miejskich (działalność bibliotek w warunkach samorządowych, rozszerzony program pracy bibliotek), pracowników gromadzenia i opracowania zbiorów (gromadzenie na rzecz środowiskowych potrzeb czytelników selekcja i opracowanie zbiorów), instruktorów (nadzór merytoryczny, pomoc metodyczna w nowych warunkach), pracowników informacji bibliotecznej.

Niestety, zaspokojenie potrzeb w tym zakresie, napotyka na zwiększające się przeszkody finansowe. Dotyczy to kosztów uczestnictwa w kursach specjalistycznych organizowanych centralnie (np. Jarocin) jak i w seminariach prowadzonych na terenie województwa.

Nowe potrzeby powstają w placówkach wprowadzających szerzej sprzęt audiowizualny i komputeryzację prac bibliotecznych.

VIII. Biblioteki zakładowe.

W minionym roku w funkcjonowaniu bibliotek zakładowych zaszły zarówno pozytywne, jak również negatywne zmiany. Do pozytywnych zaliczyć należy:

- pozyskanie nowego lokalu dla biblioteki F< "Iskra" w Kielcach (200 m²);
- włączenie trzech placówek do zakładowych ośrodków kształcenia i informacji, co poprawiło dbałość zakładów o warunki ich działania (Przedsiębiorstwa Przemysłu Mięsnego, Huta im.M.Nowotki, Zakładów Skórzanych "Fosko");
- zwiększenie zakupu nowości w części bibliotek mimo ograniczonych środków finansowych;
- wzrost ilości wypożyczeń;
- kształcenie pracowników trzech placówek w Studium Bibliotekarskim przy WBP w Kielcach.

Wystąpiły także zmiany negatywne:

- zmniejszenie ilości bibliotek o jedną placówkę (KSSD "Wiśniówka");
- ograniczenie dotacji na zakup nowości w kilku bibliotekach (np. FSC w Starachowicach, ZUCH "Metalchem" w Rudkach, FSS "Polmo-SHL" w Kielcach, Zakładów Odlewniczych w Końskich);
- spadek ilości czytelników oraz ich zasięgu w stosunku do ogółu zatrudnionych;
- większość bibliotek zakładowych nie podejmuje działalności oświatowej (pozytywne wyjątki stanowią: Huta im.M.Nowotki w Ostrowcu, PKP w Sędziszowie, PKP w Skarżysku, FSC w Starachowicach);

- rotacja kadr w mniejszych placówkach (np. MPK w Kielcach, ZPO "Wólczanka" nr 1 w Ostrowcu, Przedsiębiorstwo Budowy Obiektów Użyteczności Publicznej "Budopol" w Kielcach);
- brak zainteresowania dyrekcji zakładów sprawami bibliotek.

Z powodu trudnej sytuacji finansowej większości zakładów pracy nasila się bardzo niekorzystna tendencja do likwidacji bibliotek zakładowych lub ograniczenia ich działalności.

Maleje praktycznie znaczenie Wytycznych nr 1 MKiS z dnia 5 marca 1987 r. w sprawie działalności i organizacji bibliotek zakładowych. Pod presją sytuacji finansowej kierownictwo zakładów pracy nie respektuje zasad finansowania bibliotek, wymaganego poziomu zakupu, niezbędnej obsady kadrowej oraz określonej w Wytycznych procedury poprzedzającej likwidację placówek bądź ograniczenie ich działania.

IX. Realizacja, zalecenia i wnioski Najwyższej Izby

Kontroli z 1988 r.

W minionym roku w pracy z kadrą kierowniczą bibliotek kilkakrotnie powracano do konstatacji i zaleceń NIK, zwłaszcza w zakresie:

- racjonalnego wykorzystania środków finansowych,
- prawidłowej organizacji sieci bibliotek i należytego wykorzystania zasobów placówek dla zaspokojenia potrzeb czytelników.

Powtórzone prace podejmowane wcześniej przez biblioteki w ramach ich planowanej działalności:

- analizę sieci bibliotecznej,
- analizę zakupów,
- kontrolę zabezpieczenia zbiorów i warunków ich udostępniania,
- doskonalenie nadzoru merytorycznego,
- kształcenie i doskonalenie zawodowe,
- selekcja zbiorów.

Problematykę tę podejmowano:

- na okresowych naradach i seminariach z udziałem dyrektorów rejonów bibliotecznych i instruktorów, kierowników miejskich, miejsko-gminnych i gminnych bibliotek publicznych,
- poprzez omówienie wcześniej formy kształcenia i doskonalenia zawodowego (szczegółowo w pkt. 7),
- powszechne przeglądy warunków pracy bibliotek oraz współpracę z Społeczną i Państwową Inspekcją Pracy,
- wielokrotne omawianie z dyrektorami rejonów i kierownikami instytucji bibliotecznych problemów racjonalnego wykorzystania środków finansowych w warunkach finansowania bibliotek w bieżącym roku,
- korygowanie planów finansowo-rzeczowych bibliotek,
- rozszerzenie nadzoru merytorycznego, zwiększenie ilości pomocy merytorycznej, własne publikacje WBP.

Wskazniki dotyczące działalności bibliotek publicznych
województwa kieleckiego za lata 1988 - 1989

Lp.	Biblioteka	Ilość zakup. książek na 100 mieszk.		Liczba książek na 1 mieszk.		% czyteln. w stosunku do liczby mieszk.		% czyteln. do lat 15		% czyteln. w p-k bibliot.		wypoż. na 1 czyteln.		% wypoż. lit. niebeletrystycznej		% wypoż. w p-k bibliot.	
		1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989	1988	1989
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	WBP Kielce	16,1	11,1	2,7	2,7	17,6	16,9	32,6	35,6	0,7	0,04	18,3	18,5	16,4	17,3	0,3	0,1
1.	MBP Ostrowiec	20,3	10,6	3,6	3,6	17,2	17,0	40,4	40,4	4,1	3,7	19,3	19,7	23,3	12,6	0,9	0,5
2.	" Skarżysko	17,3	11,2	3,3	3,3	17,0	16,1	45,7	47,7	-	-	18,6	18,4	13,8	12,5	-	-
3.	" Starachowice	10,1	8,0	2,6	2,6	19,7	17,9	32,8	33,1	17,8	11,5	15,2	16,5	14,5	14,6	2,9	3,1
Razem		16,4	10,0	2,8	2,8	17,9	17,0	39,4	40,0	7,7	5,2	17,8	18,4	18,2	13,2	1,2	1,1
1.	BPMG Busko	14,7	8,0	3,3	3,4	21,9	20,5	35,2	36,2	35,0	32,4	14,6	14,1	15,5	13,6	29,6	28,5
2.	" Chęciny	12,9	5,0	2,5	2,3	10,6	10,2	47,3	49,2	45,6	47,4	18,1	17,6	24,5	25,4	43,3	44,3
3.	" Chmielnik	17,9	9,2	6,6	6,4	19,9	19,3	40,9	43,8	37,9	33,7	20,7	21,5	15,4	16,4	25,2	22,7
4.	" Działoszyce	13,3	10,2	8,4	8,5	50,7	50,6	34,3	29,1	47,0	46,0	17,8	18,6	18,2	17,0	43,0	41,6
5.	" Jędrzejów	20,4	11,7	3,9	4,0	20,3	20,4	33,3	37,3	22,4	20,7	14,7	15,5	11,8	20,2	15,5	14,4
6.	" Kazimierza	15,8	14,7	5,6	5,9	20,6	22,9	45,5	40,2	45,8	39,9	15,1	15,3	19,6	20,9	42,0	37,3
7.	" Końskie	23,6	10,0	3,5	3,6	24,8	25,2	39,7	37,3	34,9	36,6	14,4	15,4	17,3	15,7	34,1	38,4
8.	" Miechów	27,4	22,0	4,7	4,9	27,8	28,6	37,3	40,1	14,2	13,6	17,0	16,6	14,5	13,9	5,3	7,8
9.	" Pińczów	28,0	18,9	5,6	5,7	28,9	26,3	43,2	47,3	34,9	28,5	16,4	16,8	11,7	11,4	33,2	28,8
10.	" Skalmierz	17,1	12,7	6,7	6,6	25,5	25,1	40,6	40,8	40,4	37,1	14,1	15,3	9,3	10,1	46,9	36,1
11.	" Stąporków	22,9	8,0	4,2	4,2	26,1	26,1	32,8	33,2	50,9	49,3	19,0	18,7	12,9	11,4	36,7	55,0
12.	" Suchedniów	19,5	17,8	4,7	4,7	17,2	14,9	46,5	40,4	20,1	14,4	16,2	15,3	11,5	11,4	15,6	15,6
13.	" Włoszczowa	15,7	14,3	4,0	4,1	15,5	14,1	39,5	52,4	23,8	26,4	17,1	18,6	12,3	12,6	28,4	28,6
Razem		19,9	12,4	4,4	4,5	22,7	22,3	38,5	39,4	33,6	31,9	16,1	16,4	14,7	15,2	29,0	30,4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	GHE Białtów	44,1	19,5	5,1	5,5	31,2	34,2	45,1	32,5	39,8	46,0	20,9	18,0	11,6	9,8	14,5	14,7
2.	" Bejsce	15,6	10,9	5,0	4,9	24,0	22,7	41,0	52,3	67,5	66,1	13,0	13,4	16,9	14,7	41,8	37,7
3.	" Bieliny	21,2	14,8	3,8	3,9	19,7	18,6	36,1	42,4	34,5	33,4	18,0	20,9	13,7	12,0	30,2	25,9
4.	" Bliżyn	12,9	11,3	2,7	2,8	15,7	14,2	26,5	27,2	24,5	16,3	16,9	18,2	13,7	8,6	28,5	16,1
5.	" Bodzechów	18,5	16,4	3,2	3,5	22,0	23,5	42,8	42,8	13,2	13,1	20,4	22,6	11,2	12,7	11,2	8,1
6.	" Bodzentyn	17,0	16,4	3,8	3,9	21,9	22,0	34,5	37,7	37,9	37,9	19,1	18,0	19,4	19,7	31,5	33,3
7.	" Brody kłz.	29,2	11,1	4,0	4,1	24,6	25,4	48,0	50,1	33,4	35,2	16,3	14,4	8,8	9,5	20,4	22,0
8.	" Charsznica	15,3	14,7	3,7	2,8	15,2	12,3	42,0	45,1	7,0	3,9	30,2	22,2	13,1	10,7	4,0	0,6
9.	" Czarnocin	20,0	13,2	6,8	6,5	23,1	21,3	30,9	32,1	55,7	54,4	14,3	14,9	17,6	15,6	60,6	58,8
10.	" Daleszyce	18,1	11,0	4,4	4,5	17,9	16,7	49,5	49,9	25,9	19,1	17,3	18,5	14,5	13,0	12,8	11,2
11.	" Gnojno	26,8	24,4	8,4	8,4	24,9	25,6	51,5	51,9	52,7	46,1	18,2	17,6	12,4	14,5	57,8	49,5
12.	" Górno	27,7	14,1	3,6	3,6	13,0	15,8	55,0	62,6	12,6	23,5	17,0	19,7	10,4	11,0	8,2	16,9
13.	" Imielno	27,7	23,1	5,5	5,5	30,1	26,1	60,1	45,0	53,3	47,5	9,9	11,9	6,8	9,7	36,8	30,4
14.	" Kije	18,2	12,3	5,0	4,7	26,5	24,2	48,7	50,2	61,3	59,7	12,3	12,8	14,9	10,8	61,7	52,2
15.	" Koszyce	21,0	16,7	6,4	6,4	37,2	34,9	41,3	35,9	38,0	26,8	21,7	23,8	20,2	18,7	29,1	15,2
16.	" Kozłów	35,2	22,7	3,2	3,4	19,6	20,9	41,9	41,1	37,7	46,8	7,5	7,1	5,1	6,2	17,0	10,0
17.	" Krasocin	13,6	15,9	4,1	4,2	24,0	24,0	47,8	48,3	32,1	29,3	20,5	20,7	24,1	21,0	34,4	32,1
18.	" Książ Wielki	16,3	20,0	3,4	3,6	20,2	17,6	49,6	44,7	36,9	39,5	14,2	16,3	19,1	19,7	16,3	24,0
19.	" Kunów	36,3	34,3	4,3	4,6	25,5	26,5	45,9	45,8	11,5	11,0	20,1	21,8	10,3	10,9	8,0	8,6
20.	" Łagów	23,1	18,9	3,8	3,8	23,0	22,8	40,6	40,9	54,4	52,7	10,7	11,3	23,2	18,9	52,6	49,3
21.	" Łopuszno	15,9	15,8	3,8	3,9	29,1	28,2	34,6	34,5	51,4	49,3	22,1	22,5	13,5	11,9	41,5	41,0
22.	" Małogoszcz	13,6	12,6	2,6	2,7	18,8	18,0	51,5	50,3	39,8	34,5	12,7	12,9	9,7	11,0	34,8	30,0
23.	" Masłów	26,5	13,3	3,5	3,7	24,4	24,4	32,7	34,5	38,5	33,5	13,5	13,7	13,7	13,6	40,6	35,7
24.	" Michałów	21,3	13,5	6,1	5,9	24,1	24,3	47,8	41,1	36,1	35,0	25,5	25,9	9,8	8,7	31,2	30,0
25.	" Miedz.Góra	22,7	5,8	2,8	2,7	7,1	5,2	48,3	63,6	-	-	29,8	23,4	21,0	16,9	-	-
26.	" Mirzec	10,4	8,2	2,8	2,7	18,9	19,4	47,7	44,8	32,3	32,0	14,4	14,2	8,7	14,5	29,6	33,5
27.	" Mniów	21,7	8,4	4,6	4,7	33,0	31,4	46,1	43,6	57,7	53,8	17,4	16,8	18,2	18,6	47,3	50,1
28.	" Morawica	14,9	5,9	3,4	3,3	21,9	21,0	50,7	50,7	39,6	39,9	21,0	21,8	11,2	9,9	41,5	43,5
29.	" Nagłowice	17,2	20,2	4,1	4,2	20,4	20,8	46,4	48,7	46,7	45,9	15,9	15,3	10,9	8,9	53,2	46,9
30.	" Nowa Słupia	21,9	12,4	3,2	3,1	15,5	14,6	34,1	27,8	40,3	40,1	14,2	13,1	17,0	17,1	33,7	40,7
31.	" Nowy Korczyn	18,9	9,2	5,7	5,6	28,2	26,7	40,4	40,5	36,4	38,3	15,7	16,1	15,2	14,6	36,4	37,7
32.	" Oleśnica	27,4	18,4	4,0	3,8	31,9	28,5	33,4	32,0	57,3	60,9	14,8	14,9	10,9	9,9	57,9	58,4
33.	" Opatowiec	9,4	8,9	6,0	5,6	23,9	22,9	20,9	20,2	72,7	63,9	7,4	8,2	7,2	1,9	62,0	49,4
34.	" Pacanów	18,8	15,6	4,9	4,9	24,6	26,0	35,9	33,9	45,9	43,5	12,7	12,9	10,6	11,2	38,0	37,2
35.	" Pawłów	9,2	7,8	3,8	3,7	20,2	18,3	48,6	45,1	29,7	31,3	14,1	13,6	13,1	15,0	23,9	18,9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
36.	GBP Piekoszów	15,0	9,3	2,3	2,4	14,9	15,1	54,7	57,0	35,1	36,2	20,8	22,2	10,6	11,5	22,5	21,5
37.	" Pierzchnica	79,0	67,5	7,3	7,8	17,0	18,9	46,8	46,9	13,2	13,3	21,7	23,6	11,1	9,9	6,3	7,1
38.	" Racławice	15,4	13,1	3,3	3,4	16,8	14,4	36,5	38,6	35,7	32,9	23,4	25,5	10,9	10,8	17,9	19,6
39.	" Radoszyce	27,1	7,8	3,4	3,2	27,0	25,6	53,9	55,6	45,6	44,8	12,8	13,9	16,9	16,7	37,8	35,4
40.	" Ralów	21,3	23,8	7,1	7,3	20,6	21,1	33,6	37,7	29,0	28,2	17,0	18,6	11,9	11,3	27,3	24,2
41.	" Ruda Maleniec.	31,2	12,7	5,6	6,5	31,8	36,5	43,0	43,1	51,6	50,5	13,7	13,8	13,3	24,6	45,4	44,3
42.	" Sędziszów	20,4	17,4	3,0	3,1	13,0	12,6	49,2	52,4	49,1	47,1	17,4	18,6	19,7	19,0	38,4	42,3
43.	" Sitkówka N.	26,6	26,0	3,3	3,4	10,4	12,0	30,0	38,6	16,7	10,7	8,5	14,1	18,0	15,3	12,3	5,4
44.	" Słaboszów	31,1	37,1	4,9	5,1	28,4	28,6	40,7	42,5	25,9	25,6	9,7	8,1	17,1	17,7	40,3	36,8
45.	" Słupia J.	12,0	10,3	3,9	3,9	22,4	21,8	53,0	22,0	68,1	62,6	6,8	7,0	10,7	16,7	37,8	42,2
46.	" Sobków	17,7	14,5	4,6	4,7	18,4	17,6	58,0	64,2	23,4	26,2	11,4	12,9	7,4	6,6	17,5	23,9
47.	" Solec Zdrój	18,5	11,8	4,9	4,8	30,9	26,8	33,2	29,7	40,5	40,9	18,3	15,5	7,4	8,5	37,2	43,0
48.	" Stopnica	12,3	7,5	2,9	2,9	20,0	19,1	35,9	42,2	68,1	67,0	16,2	16,4	17,3	16,8	64,6	53,8
49.	" Strawczyn	12,5	8,3	2,7	2,8	9,0	9,5	50,6	57,0	21,9	20,5	10,1	10,8	13,4	15,6	17,1	18,4
50.	" Szydłów	16,3	12,7	4,2	4,3	23,6	22,9	40,2	39,1	64,6	65,7	11,8	13,1	14,1	12,9	46,5	50,2
51.	" Tuczępy	22,5	20,5	5,1	5,3	27,7	26,8	49,1	57,5	50,0	57,2	12,9	13,5	6,5	5,1	45,6	50,3
52.	" Waśniów	15,4	13,6	3,4	3,6	16,4	15,9	47,3	51,7	50,5	43,6	12,1	12,5	9,6	6,5	45,2	43,2
53.	" Wąchock	24,0	15,8	4,4	4,6	25,0	24,3	42,4	43,2	3,1	1,8	19,4	20,7	14,5	11,4	1,2	0,3
54.	" Wiślica	15,1	8,7	4,7	4,3	33,8	30,0	46,9	30,4	70,3	63,3	13,7	14,0	6,3	6,2	64,7	58,4
55.	" Wodzisław	27,5	21,2	6,0	6,1	23,0	21,4	39,0	38,0	43,3	43,0	17,6	19,1	9,0	15,8	42,6	42,5
56.	" Zagnańsk	21,3	17,6	4,4	3,9	15,1	15,0	39,1	34,6	7,6	6,5	17,7	15,3	16,7	15,0	3,2	3,9
57.	" Złota	15,9	11,0	3,9	4,1	25,9	26,6	32,4	29,8	51,8	50,7	15,6	15,6	7,2	9,0	44,8	43,8
Razem		20,4	14,9	4,1	4,1	21,5	21,0	43,5	42,9	38,7	37,4	16,5	16,8	13,4	13,2	31,3	29,9
Ogółem		18,8	12,8	3,7	3,7	20,5	19,9	39,8	40,4	26,7	25,4	16,9	17,2	14,4	14,4	20,7	20,6

Opracował: Edward Biela

Biblioteki publiczne województwa kieleckiego
w roku sprawozdawczym 1989

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności			Biblio- teki	Filie		Ilość mieszk. na 1 pla- cówkę bibliot.	Punkty biblio- teczne
		ogółem	miasto	wieś		miasto	wieś		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kielce	212.601	212.601	-	1	23	-	8.858	1
1.	Ostrowiec	77.243	77.243	-	1	10	-	7.022	3
2.	Skarżysko	50.458	50.458	-	1	8	-	5.606	-
3.	Starachowice	55.918	55.918	-	1	11	-	4.659	4
Razem		183.619	183.619	-	3	29	-	5.738	7
1.	Busko	33.253	17.617	15.636	1	3	5	3.694	32
2.	Chęciny	15.189	4.250	10.939	1	-	2	5.063	8
3.	Chmielnik	12.189	4.212	7.977	1	1	4	2.031	10
4.	Działoszyce	6.849	1.258	5.591	1	-	4	1.369	23
5.	Jędrzejów	30.895	18.122	12.773	1	-	5	5.149	12
6.	Kazimierza W.	18.312	6.067	12.245	1	1	7	2.034	31
7.	Końskie	36.918	21.458	15.460	1	2	6	4.102	46
8.	Miechów	20.550	11.374	9.176	1	3	5	2.283	10
9.	Pińczów	22.337	11.576	10.761	1	1	7	2.481	29
10.	Skalbmierz	7.834	1.592	6.242	1	-	4	1.566	15
11.	Stąporków	19.543	5.772	13.771	1	-	5	3.257	27
12.	Suchedniów	16.781	9.323	7.458	1	-	3	4.195	3
13.	Włoszczowa	20.595	10.520	10.075	1	1	5	2.942	15
Razem		261.245	123.141	138.104	13	12	62	3.002	261

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	GBP Bałtów	4.409	-	4.409	1	-	1	2.204	8
2.	Bejsce	4.946	-	4.946	1	-	1	2.473	12
3.	Bieliny	9.274	-	9.274	1	-	2	3.091	9
4.	Blizyn	9.210	-	9.210	1	-	1	4.605	4
5.	Bodzechów	13.639	-	13.639	1	-	3	3.409	9
6.	Bodzentyn	11.883	-	11.883	1	-	3	2.970	13
7.	Brody lż.	10.791	-	10.791	1	-	3	2.697	11
8.	Charsznica	8.602	-	8.602	1	-	3	2.150	1
9.	Czarnocin	4.639	-	4.639	1	-	2	1.546	14
10.	Daleszyce	12.637	-	12.637	1	-	5	2.106	4
11.	Gnojno	5.068	-	5.068	1	-	4	1.013	11
12.	Górno	10.967	-	10.967	1	-	3	2.741	4
13.	Imielno	4.949	-	4.949	1	-	2	1.649	10
14.	Kije	5.017	-	5.017	1	-	2	1.672	16
15.	Koszyce	5.978	-	5.978	1	-	2	1.992	12
16.	Kozłów	5.406	-	5.406	1	-	2	1.802	6
17.	Krasocin	10.413	-	10.413	1	-	4	2.082	14
18.	Książ Wielki	6.259	-	6.259	1	-	2	2.086	7
19.	Kunów	10.321	-	10.321	1	-	5	1.720	5
20.	Łagów	7.065	-	7.065	1	-	1	3.532	13
21.	Łopuszno	12.535	-	12.535	1	-	4	2.507	25
22.	Małogoszcz	11.651	-	11.651	1	-	3	2.912	10
23.	Masłów	7.997	-	7.997	1	-	1	3.998	6
24.	Michałów	5.555	-	5.555	1	-	3	1.388	12
25.	Miedziana Góra	8.052	-	8.052	1	-	1	4.026	-
26.	Mirzec	13.022	-	13.022	1	-	5	2.170	11
27.	Mniów	11.817	-	11.817	1	-	6	1.688	24
28.	Morawica	10.737	-	10.737	1	-	3	2.684	16
29.	Nagłowice	11.141	-	11.141	1	-	4	2.228	12
30.	Nowa Słupia	10.145	-	10.145	1	-	2	3.381	10
31.	Nowy Korczyn	7.130	-	7.130	1	-	4	1.426	15
32.	Oleśnica	4.748	-	4.748	1	-	1	2.374	10
33.	Opatowiec	4.111	-	4.111	1	-	1	2.055	14
34.	Pacanów	8.050	-	8.050	1	-	3	2.012	18
35.	Pawłów	15.096	-	15.096	1	-	6	2.156	13
36.	Piekoszów	13.074	-	13.074	1	-	3	3.268	9
37.	Pierzchnica	4.570	-	4.570	1	-	3	1.142	2
38.	Raciawice	6.512	-	6.512	1	-	1	3.256	11

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
39.	GBP Radoszyce	10.016	-	10.016	1	-	3	2.504	20
40.	Raków	6.283	-	6.283	1	-	4	1.256	13
41.	Ruda Maleniecka	3.935	-	3.935	1	-	2	1.311	14
42.	Sędziszów	14.378	-	14.378	1	-	3	3.594	15
43.	Sitkówka Nowiny	5.223	-	5.223	1	-	-	5.223	2
44.	Słaboszów	4.430	-	4.430	1	-	3	1.107	10
45.	Słupia Jędrzej.	5.058	-	5.058	1	-	1	2.529	6
46.	Sobków	8.319	-	8.319	1	-	4	1.663	10
47.	Solec Zdrój	5.450	-	5.450	1	-	1	2.725	13
48.	Stopnica	8.320	-	8.320	1	-	1	4.160	18
49.	Strawczyn	8.754	-	8.754	1	-	1	4.377	4
50.	Szydłów	5.300	-	5.300	1	-	1	2.650	10
51.	Tuczępy	4.039	-	4.039	1	-	2	1.346	9
52.	Waśniów	7.711	-	7.711	1	-	2	2.570	13
53.	Wąchock	9.001	-	9.001	1	-	4	1.800	1
54.	Wiślica	6.266	-	6.266	1	-	2	2.088	13
55.	Wodzisław	8.813	-	8.813	1	-	4	1.762	21
56.	Zagnańsk	12.020	-	12.020	1	-	3	3.005	2
57.	Złota	5.614	-	5.614	1	-	2	1.871	10
Razem		466.346	-	466.346	57	-	148	2.274	602
Ogółem		1.123.831	519.381	604.450	74	64	210	3.229	871

Zestawiał: Edward Biela

KRONIKA WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W KIELCACH

1989 ROK

(Wykaz ważniejszych imprez i wydarzeń w województwie.)

S T Y C Z E Ń

Wystawy książek:

POLSKA NIEPODLEGŁA - (WBP w Kielcach). Katalog.

PORTRET TEJ ZIEMI... KIELECCZYŻNA - (MGBP w Końskich).

KIELECCZYŻNA W LATACH WOJNY - (MBP w Skarżysku).

STYCZEŃ 1945 NA KIELECCZYŻNIE - (GBP w Wodzisławiu).

6 Prelekcja: KIELCE W LATACH OKUPACJI HITLEROWSKIEJ
- doc. dr hab. A. Massalski - (MGBP w Końskich).

10 Odczyt: KIELECCZYŻNA W LATACH WOJNY - dr M. Kątny
- (MBP w Skarżysku).

12 Prelekcja: BIAŁE PLAMY W STOSUNKACH POLSKO-RADZIECKICH
- mgr Z. Drózd - (MGBP w Miechowie).

12 Seminarium rejonowe: WPLYW ROŚLIN NA ORGANIZM CZŁO-
WIEKA - A. Sarwa, z cyklu SYLWETKI PISARZY POLSKICH
- S. FLESZCZOWA-MUSKAŁ - mgr J. Śmiałek - (MGBP
w Miechowie).

13 Prelekcja w filii nr 12 w Kielcach: REJESTR, DOKUMEN-
TACJA MIEJSC UPAMIĘTNIAJĄCYCH WALKĘ, MĘCZENSTWO MIESZ-
KAŃCÓW KIELC W OKRESIE II WOJNY ŚWIATOWEJ - (WBP
w Kielcach).

13 Prelekcje: OCHRONA ŚRODOWISKA A ZDROWIE CZŁOWIEKA
- dr M. Józefacki; TRADYCJE KULTURY LUDOWEJ NA
KIELECCZYŻNIE - (MGBP we Włoszczowie).

13 Spotkanie z archeologiem J. Gucwą - (GBP w Krasocinie).

- 17 Otwarcie filii w Drugni gm. Pierzchnica
- (UG w Pierzchnicy, WBP w Kielcach).
- 18 Spotkanie z poezją K.I.Gałczyńskiego. Recytacja
E. Kusztala i J.Smolińskiego-(MGBP w Jędrzejowie).
- 19 Wieczór słowno-muzyczny poświęcony S.Wyspiańskiemu
- (GBP i GOK w Stopnicy).
- 23 Spotkanie autorskie St. Mijasa: LEGENDA WIERNEJ
RZEKI - (MGBP w Kazimierzy Wielkiej).
- 24 Prelekcja w filii 12 : TWÓRCZOŚĆ C.K.NORWIDA:
ASPEKT FILOZOFICZNY W TWÓRCZOŚCI ORAZ PROBLEMATYKA
POLITYCZNA, SPOŁECZNA - mgr Barbara Sierakowska
- (WBP w Kielcach)
- 25 Spotkanie z kombatantem: ZERODNIE OKUPANTA
W JĘDRZEJOWIE - (MGBP w Jędrzejowie).

L U T Y

Wystawy książek:

KSIĘGOZBIÓR ADOLFA DYGASIŃSKIEGO ZACHOWANY W ZBIORACH
WBP - (WBP w Kielcach). Wystawa towarzyszyła sesji
naukowej poświęconej A. Dygasińskiemu organizowanej przez
WBP, KTN w dniach 23-24 lutego.

Wystawa w dniach 25.02. - 14.04. eksponowana była w Czy-
telni Czasopism.

Wydawnictwo z art. dr Heleny Wolny "O zainteresowaniach
Adolfa Dygasińskiego".

KRAJOBRAZY ZIMOWE - (MBP w Skarżysku).

ROŚLINY OZDOBNE NA DZIAŁCE - (MGBP w Stąporkowie i GBP
w Rudzie Malenieckiej).

- 1 Historia i legendy Ziemi Pińczowskiej - spotkanie
z przewodnikiem - (MGBP w Pińczowie).

- 1 BAL NIESPODZIANEK - bal dla najmłodszych czytelników - (WBP w Kielcach).
- 2 CUDOWNY KARNAWAŁ - konkurs na przebieraniec z postaci literackich i zgaduj - zgadule literackie - (GBP, GOK, Szkoła Podstawowa w Łopusznie).
- 2 Pogadanka: PTAKI ZIMUJĄCE W POLSCE - (WBP w Kielcach).
- 2 Pogadanka: CHOROBA ALKOHOLOWA - mgr A. Lisowska - Smok - (MGBP w Miechowie).
- 8 Spotkanie z red. Z. Nosalem - (GBP Kunów).
- 8 Konkurs recytatorski poezji Cz. Miłosza - (GBP Kunów).
- 9 Pokaz starych druków i informacja o zbiorach specjalnych - druki XVI i XVII wieku - mgr Ewa Piotrowska (dla studentów WSP organizowany przez WBP).
- 9 Seminarium rejonowe: z cyklu :
SYLWETKI PISARZY POLSKICH - JAROSŁAW IWASZKIEWICZ - mgr J. Śmiałek; ZASADY EWIDENCJI KSIĘGOZBIORU - mgr B. Kobylec ; PRZEGLĄD LITERATURY ROLNICZEJ - (MGBP w Miechowie).
- 14 Zgaduj - zgadula "CZY ZNASZ LITERATURĘ DZIECIĘCO-MŁODZIEŻOWĄ" - (MGBP w Pińczowie).
- 20 Spotkanie autorskie z A. Lenartowskim w filii nr 14 (WBP w Kielcach).
- 21 Odczyt: "TWÓRCY REGIONU KIELECKIEGO - PISARZE ! POECI - dr M. Kątny - (MBP Skarżysko).
- 22 Seminarium dla pracowników filii z Kielc: ANALIZA PRACY ZA 1988 ROK - (WBP w Kielcach).
- 22 Pogadanka: ROLA KWIATÓW W MIESZKANIACH - (MGBP w Jędrzejowie).

- 23 Prelekcja w filii nr 1: "ELEMENTY REPORTAŻOWE W TWÓRCZOŚCI A. DYGASIŃSKIEGO" - dr Helena Wolny;
BRAZYLIJSKIE EPOPEJE ADOLFA DYGASIŃSKIEGO - dr Jolanta Sztachelska - (WBP w Kielcach).

M A R Z E C

Wystawa:

KSIEGOZBIÓR ADOLFA DYGASIŃSKIEGO ZACHOWANY W ZBIORACH WBP
- (WBP w Kielcach).

- 2 Prelekcja: HISTORIA KSIĄŻKI. WARUNKI KORZYSTANIA Z CZYTELNI CZASOPISM - mgr Ewa Piotrowska - (organizowana w SP w Zagnańsku przez WBP w Kielcach).
- 6 Prelekcja: PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO - mgr J. Malasińska - (MGBP w Końskich).
- 7 Odczyt: SŁAWOMIR MROZEK - SYLWETKA TWÓRCY - dr M. Meducka - (MBP w Skarżysku).
- 7 Seminarium rejonowe: NIMFY, MUZY, DEMONY NA PŁÓTNIE I KAMIENIU - mgr Marian Rumin; PISARZ O SWOICH KSIĄŻKACH - Z. Nosal; KOBIETA W POEZJI POLSKIEJ - recital E. Kusztala - (MBP w Ostrowcu).
- 8 Wieczór pamięci sławnych Polek: POWIEDZ KIM JESTEM - (GBP Małogoszcz).
- 8 Montaż słowno - muzyczny: KRÓLOWE, BOGINIE, CZAROWNICE - (GBP Łopuszko).
- 8 Spotkanie z aktorem J. Smolińskim nt. "Kobieta w poezji" - (MGBP w Jędrzejowie).
- 9 Seminarium rejonowe: KOSMOS A MIT - A. Sarwa; z cyklu SYLWETKI WSPÓŁCZESNYCH PISARZY POLSKICH - E. ZDZITOWIECKA - (MGBP w Miechowie).
- 9 Seminarium rejonowe: SPOTKANIA Z POLSKĄ LITERATURĄ WSPÓŁCZESNĄ - WSPÓŁCZESNA POLSKA POWIEŚĆ HISTORYCZNA - dr M. Meducka - (MGBP w Końskich).

- 9 Seminarium wojewódzkie dla bibliotekarzy bibliotek dziecięcych i instruktorów nt. wyników pracy za miniony rok - mgr Małgorzata Grodzicka - (WBP w Kielcach).
- 9 Seminarium rejonowe: BAŚŃ W LITERATURZE DZIECIĘCEJ I JEJ WPŁYW NA PSYCHIKĘ DZIECKA - (MGBP w Pińczowie).
- 10 Prelekcja: A. Dygasiński - piewca Ponidzia - (MGBP w Pińczowie).
- 14 Prelekcja w filii 12: RÓŻNE POSTACIE ISTNIENIA KULTURY LITERACKIEJ - LITERATURA, FILM, TEATR, RADIO - dr M. Meducka - (WBP w Kielcach).
- 15-16 2 pokazy starych druków i informacje o zbiorach specjalnych - druki XVII wieku - mgr Ewa Piotrowska - (dla studentów WSP organizowane przez WBP).
- 16 Seminarium rejonowe: NURT WIEJSKI WE WSPÓŁCZESNEJ LITERATURZE POLSKIEJ - prof. Jan Paćławski; ANALIZA PRACY - mgr Katarzyna Zaręba-Kowalczyk, PLANY PRACY - mgr Halina Panek - (WBP w Kielcach).
- 16 Prelekcja: NAJCZĘSTSZE BŁĘDY JĘZYKOWE - dr J. Wróblewski (GBP Bałtów).
- 16 Seminarium rejonowe: ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ A. DYGASIŃSKIEGO. Analiza działalności rejonu za ubiegły rok. - (MBP w Starachowicach).
- 20 Prelekcja w filii nr 12: PRZYKŁADY GWAR ŚRODOWISKOWYCH I ZAWODOWYCH - (WBP w Kielcach).
- 21 TOPIENIE MARZANNY I POWITANIE WIOSNY - widowisko folklorystyczne - (filia w Łącznej i Szkoła Podstawowa).
- 21 Prelekcja: PRZEBIEG INSTRUKCJI KOŚCIUSZKOWSKIEJ NA KIELECCZYŹNIE - (MGBP w Pińczowie).
- 24 Konkurs dla dzieci: WIELKANOCNE PISANKI - (MGBP w Pińczowie).

- UPOWSZECZNIANIE SZTUKI W BIBLIOTEKACH - mgr Marian Rumin i mgr Wojciech Szymanowski - (org. WBP w Kielcach w GBP Nagłowice).
- 8 Gry komputerowe - (MGBP w Busku).
 - 9 Prelekcja i otwarcie wystawy: MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ - (GBP Bodzentyn).
 - 10 Pokaz starych druków dla studentów WSP w Kielcach połączony z wykładem na temat zbiorów specjalnych WBP - mgr Ewa Piotrowska - (WBP w Kielcach).
 - 11 Spotkanie w filii nr 14 z byłym więźniem obozu koncentracyjnego J. Karczem - (WBP w Kielcach).
 - 15 Konkurs recytatorski dla 13 szkół podstawowych: POEZJA REWOLUCYJNA I ROMANTYCZNA - (Inspektorat Oświaty, Szkoły, GBP w Nagłowicach).
 - 15 Spotkanie z kustoszem Muzeum z Oświęcimia Dorotą Grelą w DK w Bukowie - (DK Bukowa, GBP w Krasocinie).
 - 17 Prelekcja w filii nr 12: LITERATURA WOBEC PROBLEMÓW WOJNY I OKUPACJI - dr M. Meducka - (WBP w Kielcach).
 - 18 Odczyt: LEGENDA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO - mgr M. Winiarski - (MBP w Skarżysku).
 - 18 Spotkanie z byłymi więźniami obozów koncentracyjnych M. Chodzikiewicz w filii nr 1 i I. Domagałą w filii nr 12 - (WBP w Kielcach).
 - 19 Seminarium dla pracowników filii z Kielc: PASOWANIE NA CZYTELNIKA - POKAZOWA FORMA PRACY. WSPÓŁCZESNA LITERATURA DZIECIĘCA I MŁODZIEŻOWA - dr Marek Katny - (WBP w Kielcach).
 - 20 Prelekcja w filii nr 12 a: LEŚNI CHŁOPCY PONUREGO - - (WBP w Kielcach).
 - 21 Spotkanie w filii nr 10 z byłym więźniem obozu koncentracyjnego J. Karczem - (WBP w Kielcach).

- 24 Odczyt: BERTOLD BRECHT - POETA I DRAMATURG -
dr M. Meducka - (MBP w Skarżysku).
- 25 Spotkanie z aktorem E.Kusztalem - (GBP w Kunowie).
- 30 Spotkanie wojewódzkie dla bibliotekarzy bibliotek
zakładowych i szpitalnych nt. podsumowania wyników
pracy oraz programu szkolenia do 1992 roku
- mgr H. Kruszcak, M. Abram - (WBP w Kielcach).

K W I E C I E Ń

Wystawy:

KSIĘGOZBIÓR ADOLFA DYGASIŃSKIEGO ZACHOWANY W ZBIORACH
WBP - (WBP w Kielcach).

WSPÓŁCZESNY DRUK BIBLIOFILSKI - (GBP w Nagłowicach).

POEZJA POLSKA I OBCA W ZBIORACH MBP - (MBP w Skarżysku).

KAMIEŃ WOLĄĆ BĘDĄ - wystawa książek i dokumentów
- (MBP w Skarżysku).

DZIEJE POLSKI W OBRAZACH M. BYLINY - WOLNOŚĆ - RÓWNOŚĆ -
BRATERSTWO - (MBP w Ostrowcu).

WOJNA I PAMIĘĆ - (MGBP w Sushedniowie).

WYSTAWA KSIĄŻEK W.BABINICZA - (MGBP w Jędrzejowie).

POMNIKI PAMIĘCI - wystawa fotografii - (MGBP w Pińczowie).

- 6 Seminarium rejonowe: NASZE SPOTKANIA Z HISTORIĄ -
BITWA RACŁAWICKA - mgr Z. Drózd; KOSMOS A MIT -
A. Sarwa; - (MGBP w Miechowie).
- 6 Prelekcja: POWSTANIE KOŚCIUSZKOWSKIE - mgr Z. Drózd
- (MGBP w Miechowie).
- 6 Seminarium dla dyrektorów rejonów bibliotecznych
i instruktorów WBP: BIBLIOTEKI O POWSZECHNYM PROGRAMIE
DZIAŁALNOŚCI. TENDENCJE I DOŚWIADCZENIA - dr J. Zajac;

- 24 Prelekcja: MICHNIÓW OSKARZA - mgr A. Bienias -
- (MGBP w Kazimierzy Wielkiej).
- 24 Wieczór poezji wojennej w wyk. E. Kusztala -
- (MGBP w Jędrzejowie).
- 26 Spotkanie w filii nr 8 z byłym więźniem obozu koncen-
tracyjnego I. Domagałą - (WBP w Kielcach).
- 26-27 Pokaz starych druków dla studentów WSP. w Kielcach
połączony z wykładem na temat zbiorów specjalnych WBP
- mgr Ewa Piotrowska - (WBP w Kielcach).
- 27 Seminarium rejonowe: POWIEŚĆ HISTORYCZNA KAROLA
RUNSCHA - mgr J. Śmiałek; WARSZTAT INFORMACYJNY
BIBLIOTEKI - mgr H. Burda - (MGBP w Kazimierzy W.).
- 28 Spotkanie w filii nr 2 z byłym więźniem obozu koncen-
tracyjnego J. Dziubińskim - (WBP w Kielcach).

M A J

Wystawy książek:

JĘZYK ZWIERCIADŁEM KULTURY NARODU - (WBP w Kielcach).

Katalog i Kalendarium.

W ŚWIECIE KSIĄŻKI DLA NAJMŁODSZYCH - (MGBP w Końskich).

POWOJENNE EDYCJE KSIĄŻEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY WYDANYCH
PRZEZ "NASZĄ KSIĘGARNIĘ" - (org. "Nasza Księgarnia" WBP,
MGBP w Końskich; wystawa w Końskich).

STO LAT OBCHODÓW ŚWIĘTA 1 MAJA - (GBP w Nagłowicach).

KSIĄŻKA WŚRÓD LUDZI - (MBP w Starachowicach).

KONSTYTUCJA 3 MAJA - (MGBP w Jędrzejowie).

Książek i plakatów:

TRADYCJE ŚWIĘTA 1 MAJA - (MGBP w Jędrzejowie).

Obrazów:

SZTUKA W ZBIORACH MBP - OBRAZY ZDZISŁAWA PIWNIKA -

- (MBP w Skarżysku).

- 2 Odczyt: TWORCY KONSTYTUCJI 3 MAJA - mgr M.Winiarski
-(MBP w Skarżysku).
- 3 Pasowanie na czytelnika w 12 filiach Kielc -
- (WBP w Kielcach).
- 3 Prelekcja: KONSTYTUCJA 3 MAJA - (MGBP w Jędrzejowie).
- 4 BIESIADA LITERACKA z udziałem pisarzy ZLP Oddział
w Łodzi: K.Obidniakiem, J. Kmęćcikiem i Z.Nosalem
- (MGBP w Końskich).
- 4 Prelekcje: POLSKA POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA I KONSTYTUCJA
3 MAJA - (MGBP w Pińczowie).
- 5 Prelekcja w filii nr 1: JAKI JEST NASZ JĘZYK -
- dr J. Wróblewski - (WBP w Kielcach).
- 6 Pokaz starych druków dla studentów WSP w Kielcach
połączony z wykładem o zbiorach specjalnych WBP
- mgr Ewa Piotrowska - (WBP w Kielcach).
- 8 Prelekcja: ARCHEOLOGIA PONIDZIA - mgr A.Bienias
- (MGBP w Kazimierzy W.).
- 9 Spotkanie z red. St. Mijasem - (GBP w Łopusznie).
- 10 JĘZYK LITERACKI A GWARA - spotkania środowiskowe
z dr J. Wróblewskim - (MGBP w Stąporkowie, GBP Mniów,
GBP Radoszyce).
- 10 Kiermasz książek - (GBP Radoszyce).
- 10 Prelekcja w filii nr 12: KIERUNKI, TENDENCJE ARTYS-
TYCZNE W POEZJI 20-LECIA MIĘDZYWOJENNEGO - dr M.Meducka
- (WBP w Kielcach).
- 10 Odczyt: WKŁAD KIELECCZYŹNY W OSIĄGNIĘCIA KULTURALNE
POLSKI DO XIX WIEKU - (MGBP w Pińczowie).
- 11 Spotkanie w filii nr 1 i 2 z uczestnikami bitwy pod
Monte Cassino T.Zawistowskim - (WBP w Kielcach).

- 11 Lekcja biblioteczna w filii 20: BUDOWA KSIĄŻKI
- mgr Ewa Piotrowska - (WBP w Kielcach).
- 11 Seminarium rejonowe: HISTORIA WŁOSZCZOWY -z okazji
450 - rocznicy nadania praw miejskich; WSPÓŁCZESNA
LITERATURA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY; PRZYKŁADOWA
FORMA PRACY Z DZIEĆMI - (MGBP we Włoszczowie).
- 11 Seminarium rejonowe: POWSTANIE UJ - mgr Z. Drózd
(w ramach cyklu spotkania z historią); KOSMOS A MIT
- A. Sarwa; TWÓRCZOŚĆ J. ANDRZEJEWSKIEGO - mgr J. Śmia-
łek - (MGBP w Miechowie).
- 11 Seminarium rejonowe: WSPÓŁCZESNA LITERATURA FRANCUSKA
- (MBP w Starachowicach).
- 12 Prelekcja w filii nr 1: PIĘKNO JĘZYKA - (WBP w Kielcach).
- 15 Prelekcja: DZIEJE ZIEMI KAZIMIERSKIEJ - (MGBP w Kazi-
mierzy W.).
- 16 Spotkanie autorskie z J. Lechickim w filii 16:
KSIĄŻKA POTRZEBĄ LUDZI III WIEKU - (WBP w Kielcach).
- 16 Montaż poetycko - muzyczny w filii 12: ŻOŁNIERSKI LOS
- BITEWNE DROGI - (WBP w Kielcach).
- 16 Prelekcja w filii 7: CZERWONE MAKI SPOD MONTE CASSINO
- (WBP w Kielcach).
- 16 Lekcja biblioteczna w filii 12 a dotycząca historii
książki i zbiorów specjalnych WBP - mgr Ewa Piotrowska
- (WBP w Kielcach).
- 18 Spotkania autorskie w filiach kieleckich z: J.Koprow-
skim, Z. Wójcikiem, Z.Firlejem, Z.Kowalskim, J.Stępnem,
W.Kłaczynskim, T.Papierem, W.Jażdżyńskim - (WBP w Kiel-
cach).
- 18 Spotkanie z dr M. Kątnym i mgr St.Mijasem -
(MBP w Ostrowcu).
- 18 HUMOR - SATYRA - recital w wykonaniu E.Kusztala
- (GBP Łopuszno).

- 18 Wyjazd bibliotekarzy z rejonu Ostrowca na Międzynarodowe Targi Książki do Warszawy - (MBP w Ostrowcu).
- 19 Spotkanie autorskie z C.Chlebowskiem - (MBP w Ostrowcu).
- 19 Spotkanie autorskie ze St. Rogalą i T.Papierem połączone z wręczeniem odznak czytelniczych - (MGBP w Busku).
- 19 Prelekcja w filii 1: JĘZYK POLSKI NA CO DZIEŃ - dr J. Wróblewski - (WBP w Kielcach).
- 19 Spotkanie autorskie w filii 8 z W. Jażdżyńskim i w filii 16 z J. Stępnem - (WBP w Kielcach).
- 19 Spotkanie autorskie z J. Koprowskim i K.Kowalskim - (MGBP w Pińczowie).
- 20 Prelekcja nt. twórczości H. Balzaca - (GBP w Wodzisławiu).
- 21 Kiermasz książek - (MGBP w Stąporkowie).
- 22 Lekcja biblioteczna w filii 12 dotycząca historii książki i zbiorów specjalnych - mgr Ewa Piotrowska - (WBP w Kielcach).
- 22 Odczyt: STARODRUKI WBP - mgr Ewa Piotrowska - (WBP w Kielcach).
- 22 Prelekcja: PIEWCY PONIDZIA - mgr A.Bienias - (MGBP w Kazimierzy W.).
- 22 Prelekcja: STEFAN ŻEROMSKI - CZŁOWIEK I DZIEŁO - dr M. Meducka - (MGBP w Stąporkowie).
- 22 Prelekcja: WOJNA W LITERATURZE DZIECIĘCEJ I MŁODZIEŻOWEJ - dr M. Meducka - (MGBP w Stąporkowie).
- 22 Prelekcja: SYZYFOWE PRACE JAKO POWIEŚĆ AUTOBIOGRAFICZNA - dr M. Meducka - (MGBP w Stąporkowie).
- 23 Lekcja biblioteczna w filii 23 dotycząca historii książki i zbiorów specjalnych WBP - mgr Ewa Piotrowska - (WBP w Kielcach).

- 23 Spotkanie z M. Jodłowskim w filii 12 - (WBP w Kielcach).
- 23 Prelekcja: STARODRUKI W ZBIORACH WBP - mgr Ewa Piotroska - (WBP w Kielcach).
- 23 Prelekcja: KSIĄŻKA, SPOSÓB WYKONANIA, FORMY DRUKARSKIE, OPRAWA - mgr H. Połoński - (GBP Bałtów).
- 23 Seminarium rejonowe: HISTORIA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH NA KIELECCZYŹNIE - doc. dr hab. Massalski - (MGBP w Końskich).
- 24 Prelekcja: ST. WYSPIAŃSKI - PRZEDSTAWICIEL MŁODEJ POLSKI - dr M. Kątny - (MGBP w Jędrzejowie). Wystawa.
- 24 Konkurs literacki dla dzieci w filii 8: CORRIDA, CZYLI WALKA Z BYKAMI W JĘZYKU POLSKIM - (WBP w Kielcach).
- 28 Kiermasz i loteria książkowa - (GBP i Dom Książki w Bodzentynie).
- 29 Otwarcie ODDZIAŁU AUDIOWIZUALNEGO W MBP W SKARŻYSKU POŁĄCZONE Z WOJEWÓDZKIM DNIEM DZIAŁACZA KULTURY - (WBP w Kielcach, MBP Skarżysko, Wydział Kultury i Sztuki UW w Kielcach).
- 29.05.
- 1.06. SEMINARIUM WYJAZDOWE DO KOSZALINA DLA KIEROWNIKÓW DZIAŁÓW WBP. W programie zapoznanie się z pracą WBP w Koszalinie, bibliotek w Świdwinie, Połczynie Zdroju, Tychowie i Elblągu - (WBP w Kielcach).
- 31 Inscenizacja "Kopciuszka" wg J. Brzechwy w filii 8 w wykonaniu teatryku dziecięcego - (WBP w Kielcach).
- 31 Inscenizacja fragmentów "Niemców" L. Kruczkowskiego w wykonaniu Klubu Młodego Recytatora - (MGBP w Końskich).

C Z E R W I E C

Wystawy:

DRUKI Z OKRESU WIELKIEJ REWOLUCJI FRANCUSKIEJ W ZBIORACH
WBP W KIELCACH. Wystawa książek z okazji 200 rocznicy
wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej - (WBP w Kielcach).
Katalog.

LEGIONY POLSKIE NA KIELECCZYŹNIE 1914-1915.

Wystawa fotografii ze zbiorów CAW - (MBP w Ostrowcu).

WYSTAWA OBRAZÓW CZŁONKÓW KLUBU ARTYSTÓW PLASTYKÓW AMATORÓW
- (MBP w Skarżysku).

ACH PONIDZIE JAKIE CUDNE. Wystawa fotografii amatorskich
- (MGBP w Pińczowie).

- 1 Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego dla dzieci:
DZIECIĘCE POSTACIE LITERACKIE - (GBP w Nagłowicach).
- 1 FESTYN DLA DZIECI. Występ aktora E. Kusztala;
ZACZAROWANA KSIĘGA, CZYLI EFEKTY ILUZJONISTYCZNE NA
WESOŁO ZESPOŁU "SELENA" Z WROCŁAWIA - (GBP w Łopusznie).
- 2 Finał konkursu czytelniczego pt. "Adolf Dygasiński
- życie i twórczość" - (MBP w Starachowicach).
- 3 DZIECI - DZIECIOM. Występ teatrzyku dziecięcego
w filii 14 - (WBP w Kielcach).
- 8 Spotkanie z redaktorem miesięcznika "Okolica"
z Piotrem Wągielcem: BIBLIOTERAPIA W PRAKTYCE BIBLIO-
TECZNEJ - (MGBP w Busku).
- 8 Prelekcja: JĘZYK SZTUK PLASTYCZNYCH - mgr M. Rumin
- (MGBP w Busku).
- 8 Seminarium rejonowe: KOSMOS A MIT - A. Sarwa;
POWSTANIE WARSZAWSKIE - U. Stano; SYLWETKI PISARZY
POLSKICH - mgr B. Kobylec i E. Kozłowska - (MGBP w Mie-
chowie).

- 9 Odczyt: POWSTANIE WARSZAWSKIE - mgr M. Winiarski
- (MBP w Skarżysku).
- 14 Prelekcja: Malarstwo Jana Matejki - (MGBP w Jędrzejowie).
- 15 Seminarium rejonowe: PRZEDSTAWIENIE WYNIKÓW BADAŃ
MOTYWÓW CZYTELNICZYCH 10-12 LAT - mgr Małgorzata
Grodzicka, ZMIANY W UKD (FID 667) - mgr Maria Kałdowska -
(WBP w Kielcach). Seminarium odbyło się w GBP w Kuno-
wie dla bibliotekarzy rejonu kieleckiego.
- 16 Seminarium rejonowe: KULTURA JEZYKA NA CO DZIEŃ
- dr J. Wróblewski - (MBP w Skarżysku).
- 20 Prelekcja: WITOLD GOMBROWICZ - ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ
- (GBP Ruda Maleniecka).
- 22 Spotkanie z Barbarą Wachowicz - (MGBP w Busku).
- 22 Seminarium metodyczne wojewódzkie dla instruktorów:
PODSIMOWANIE PRACY GRUP SEMINARIJNYCH I OCENA SPRAWO-
ZDAŃ Z INSTRUKTAŻU INDYWIDUALNEGO NT. GROMADZENIA,
OPRACOWANIA I UDOSTĘPNIANIA ZBIORÓW - mgr Katarzyna
Zaręba - Kowalczyk;
ZMIANY W UKD (FID 667) - mgr Maria Kałdowska;
OMÓWIENIE STANU OPRACOWANIA ZBIORÓW W GBP W PIERZONICACH
- Krystyna Kunderak - (org. WBP w Kielcach w Jędrze-
jowie).
- 26-28 Seminarium wyjazdowe dla dyrektorów rejonów i instruk-
torów WBP do Rzeszowa. W programie zapoznanie się
z pracą WBP, MBP w Łańcucie, Leżajsku, MGBP w Sokoło-
wie, Kolbuszowej i GBP Smolas - (WBP w Kielcach).
- 28 Seminarium dla pracowników filii z Kielc: ZMIANY W UKD
FID 667 - mgr M. Kałdowska, NOWA FORMA SPRAWOZDANIA
- mgr B. Borek, WITAJCIE W NASZEJ BAJCE - PRZYKŁADOWA
LEKCJA BIBLIOTECZNA - B. Iwan - (WBP w Kielcach).

- 30 Rozstrzygnięcie wojewódzkiego konkursu na katalożek.
- (WBP w Kielcach).

L I P I E C

Wystawy książek:

- GRUNWALDZKIE ZWYCIĘSTWO - (WBP w Kielcach). Katalog.
POWSTANIE WARSZAWSKIE - (MGBP w Końskich, GBP Mniów
i Radoszyce).
POLSKA GRAFIKA WSPÓŁCZESNA - (GBP Nagłowice).
O GODLE, BARWACH, HYMNIE NARODOWYM - (MBP w Skarżysku).
NA TROPACH WIELKIEJ PRZYGODY - Książki dla dzieci
(MGBP w Końskich).
LITERATURA FRANCUSKA - (MGBP w Jędrzejowie).

- 1 Konkurs literacki dla dzieci w filii 6: KIELCE WZORAJ,
DZIŚ I JUTRO - (WBP w Kielcach).
4 Sesja dla nauczycieli i uczniów szkół średnich:
ZNACZENIE BITWY POD GRUNWALDEM - (MBP w Skarżysku).
6 Konkurs rysunkowy dla dzieci w filii 12 a: BAJKI Z RÓŻ-
NYCH DZIELNIC POLSKI - (WBP w Kielcach).

11.VII.

- 18.VIII. Redagowanie czasopisma "Wydajemy jednodniówkę"
- (GBP Piekoszków).

- 11 Prelekcja: PORTRETY LITERACKIE - WITOLD GOMBROWICZ
- (GBP Mniów).
21 Odczyt: KONCEPCJE TWÓRCZOŚCI LITERACKIEJ WG E.STACHURY
- mgr R.Rajchert - (MGBP w Stąporkowie).
26 Ciekawostki krajoznawcze - krzyżówka literacka dla
dzieci w filii 6 - (WBP w Kielcach).

- 31 CZY ZNASZ LEGENDY ŚWIĘTOKRZYSKIE - Konkurs literacki dla dzieci filii 12 a - (WBP w Kielcach).

S I E R P I E Ń

Wystawy książek:

GRUNWALDZKIE ZWYCIĘSTWO - (WBP w Kielcach).

KIELECCZYŻNA W LATACH WOJNY I OKUPACJI - (WBP w Kielcach).
Katalog.

Wystawa obrazów członków Klubu Artystów Plastyków Amatorów - (MBP w Skarżysku).

- 1 ZAMKI POLSKI - Krzyżówka literacka dla czytelników filii 6 - (WBP w Kielcach).
- 8 W CZTERY STRONY ŚWIATA - prezentacja książek A. A. i Cz. Centkiewiczów w filii 2 - (WBP w Kielcach).
LEGENDY GÓRNICZE - zgaduj - zgadula połączona z konkursem czytelnictwem w filii 12 a - (WBP w Kielcach).
- 17 Spotkanie z red. i pisarzem T. Chudym w filii 2 - (WBP w Kielcach).
- 21 CZY ZNASZ POLSKIE LEGENDY: konkurs dla dzieci w filii 1 w Kielcach - (WBP w Kielcach).

W R Z E S I E Ń

Wystawy książek i fotogramów:

KIELECCZYŻNA W LATACH WOJNY I OKUPACJI - (WBP w Kielcach).
Katalog.

ZIEMIA KIELECKA W FOTOGRAFII KSIĄŻKOWEJ - (WBP w Kielcach).

PIĘKNA KSIĄŻKA W DZIAŁALNOŚCI WYDAWNICZEJ "NASZEJ KSIĘGARNII" - ("Nasza Księgarnia", WBP w Kielcach i MGBP w Końskich. Ekspozycja w Końskich).

FOLKLOR REGIONU, JEGO PIĘKNO UMIAZANE W ALBUMACH I KSIĄŻKACH - (MBP w Ostrowcu).

KONECKI WRZESIEŃ - wystawa fotografii - (MGBP w Końskich, klub fotograficzny "Atut").

II RZECZPOSPOLITA W LITERATURZE, FOTOGRAFII - wystawa książek i fotografii - (MGBP w Końskich).

WSPÓŁCZESNA POEZJA POLSKA - (MGBP w Jędrzejowie).

WITOLD GOMBROWICZ - PROZAİK, DRAMATURG, ESEISTA - (MGBP w Jędrzejowie).

ŁABYTKI TECHNIKI ZIEMI KIELECKIEJ - wystawa książek i fotografii - (MGBP w Rudzie Malenieckiej).

PISARZE REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO - TWÓRCY LUDOWI - (GBP w Mniowie).

SZTUKA LUDOWA KIELECCZYZNY - (MGBP w Jędrzejowie).

OJCZYŻNA W OJCZYŹNIE (pisarzy kieleckich) - (MGBP w Pińczowie).

Wystawa sztuki:

RZĘB I STROJÓW LUDOWYCH - (GBP w Mircu).

Wydawnictwa:

Zestawienie bibliograficzne: WITOLD GOMBROWICZ: (85 ROCZNICA URODZIN - 20 ROCZNICA ŚMIERCI): zestawienie bibliograficzne przedmiotowe za lata 1958-1988 w wyborze/oprac. Marta Madej; konsultacja Barbara Markiewicz-Kuźma - (WBP w Kielcach).

Ulotka informacyjna o WBP w formie składanki oraz zakładki dla wszystkich filii - (WBP w Kielcach).

- 1 Wieczór literacko - muzyczny: POECI DEBIUTU WOJENNEGO - (MGBP w Stąporkowie).

- 3 Spotkanie autorskie z B. Pasternakiem, A. Jastrzębcem - Kozłowskim i B. Choraźnikiem - (MGBP w Końskich).
- 4 - 5 III DNI WSPÓŁCZESNEJ LITERATURY POLSKIEJ. Spotkanie z J. Koperskim w filii 14 z T. Olszewskim, A. Piskulakiem w filii 8 - (MGBP w Kielcach).
- 7 Prelekcja: NOWE SPOJRZENIA NA II WOJNĘ ŚWIATOWĄ - dr Władysław Krzysztofik - (GBP w Nagłowicach).
- 7 III DNI WSPÓŁCZESNEJ LITERATURY POLSKIEJ. Spotkania autorskie w filiach kieleckich: C. Chlebowskim, J. Roszko, S. Banasiem, M. Włodno, A. Lenartowskim, A. Termerem, K. Szlągą - (WBP w Kielcach).
- 7 Seminarium rejonowe: SPOTKANIA Z HISTORIĄ - ZDOBYCIE BASTYLII - mgr Z. Drózd; CUDOWNE ZJAWISKA - DZIWIY NATURY - A. Sarna; M. CURIE - SKŁODOWSKA - mgr M. Skuszniak - (MGBP w Miechowie).
- 8 III DNI WSPÓŁCZESNEJ LITERATURY POLSKIEJ. Spotkania autorskie z Marią Józefacką, Januszem Roszko, Marią Włodno w MGBP we Włoszczowie, z A. Piskulakiem i J. Koniuszem w MGBP w Pińczowie, BIESIADA LITERACKA z udziałem Tadeusza Olszewskiego, Andrzeja Lenartowskiego, Zygmunta Wójcika i Leopolda Wojnakowskiego w MGBP w Busku.
- 9 Spotkanie z R. Gładysiem - (GBP w Mircu).
- 10 Spotkanie z twórcą ludowym J. Firmantym - (GBP Szydłów).
- 10 Konkurs na piosenkę ludową dla dzieci SP: "ŚPIWOMY PO NASEMU" - (filia w Zbelutce).
- 11-12-13 SPOTKANIE Z WYDAWNICTWEM "NASZA KSIĘGARNIA".
Spotkania autorskie w Kielcach i Końskich z: A. Kowalską (4), Z. Nowakiem (2), K. Gutakerem (7), J. St. Kopczewskim (2), T. Chudym (6) - (WBP w Kielcach "Nasza Księgarnia", MGBP w Końskich). KIERMASZ KSIĄŻEK.
- 12 Konkurs piosenek żołnierskich - (GBP Łagów, Szkoła Podstawowa).

- 13 Seminarium wojewódzkie dla bibliotekarzy bibliotek dziecięcych i instruktorów: PROBLEMY KRYTYKI LITERATURY DLA DZIECI. LITERATURA WSPÓŁCZESNA DLA NAJMŁODSZYCH - mgr M. Bolek - (org. WBP w MGBP w Koniskich).
- 14 Prelekcja w filii 12: DRAMAT POLSKICH PISARZY I LOSY KSIĄŻKI OD WRZEŚNIA 1939 r. - (WBP w Kielcach).
- 14 Prelekcja: DNI WRZEŚNIA 1939 r. NA ZIEMI KONECKIEJ - J. Garbacz - (MGBP w Koniskich).
- 15 Seminarium rejonowe: KSZTAŁCENIE ZAINTERESOWAŃ CZYTELNICZYCH DZIECI I MŁODZIEŻY - (MBP w Skarżysku).
- 18-20 SEMINARIUM WYJAZDOWE DLA PRACOWNIKÓW FILII Z KIELC DO KSIĄŻNICY SZCZECIŃSKIEJ - (WBP w Kielcach).
- 19 Montaż poetycki w filii 16: WOJENNA POEZJA - (WBP w Kielcach).
- 20 Prelekcja: KIELECKIE SZLAKI LITERACKIE - W. GOMBROWICZ - mgr St. Mijas - (MGBP w Jędrzejowie).
- 21 Spotkanie z twórcą ludowym St. Seweryńskim - (MGBP w Stąporkowie).
- 21 Turniej wiedzy dla młodzieży szkół średnich: OD WESTERPLATTE DO KOCKA - (MGBP w Kazimierzy W.).
- 23 Prelekcja: DYMARKI ŚWIĘTOKRZYSKIE - (GBP w Imielnie).
- 24 Seminarium rejonowe: z cyklu SPOTKANIA Z POLSKĄ LITERATURĄ WSPÓŁCZESNĄ - LITERATURA FAKTU - dr M. Meducka - (MGBP w Koniskich).
- 24 Wycieczka czytelników na Dymarki Świętokrzyskie - (GBP Pacanów).
- 26 Spotkanie z poetką M. Marcisz. Podsumowanie konkursu dla dzieci na bukiet z suchych kwiatów - (filia w Tulinie).

- 26 Konkurs dla starszych dzieci SP - "CZY ZNASZ PISARZY ZIEMI KIELECKIEJ" - (GBP w Bielinach).
- 27 Prelekcja: SZARE SZEREGI - (MGBP w Jędrzejowie).
- 28 80-LECIE BIBLIOTEKARSTWA NA KIELECCZYŹNIE - impreza z okazji jubileuszu w Państwowym Teatrze im. Stefana Żeromskiego w Kielcach. Spektakl teatralny i wystawy: KRONIK BIBLIOTEK WOJEWÓDZTWA KIELECKIEGO (nagrodzone kroniki w konkursie na najlepiej prowadzoną kronikę); ZDJĘĆ WYBRANYCH BIBLIOTEK WOJEWÓDZTWA KIELECKIEGO.
- 29 Spotkanie środowiskowe z twórcą ludowym J. Gierczakiem - (MGBP w Końskich).
- 30 Jubileusz 30-lecia MGBP w Stąporkowie.

P A Ź D Z I E R N I K

Wystawy książek i fotogramów:

ZIEMIA KIELECKA W FOTOGRAFII KSIĄŻKOWEJ - (WBP w Kielcach).
Katalog.

GALERIA NA DEPTAKU: FOTOGRAMY H. TARŁOWSKIEGO - (Filia nr 12 WBP w Kielcach).

ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ MARII DĄBROWSKIEJ - (MBP w Skarżysku).

Z KOMPUTEREM W SZKOLE I W DOMU - (MGBP w Jędrzejowie).

MARIA DĄBROWSKA - WYBITNA PISARKA - (MGBP w Jędrzejowie).

WIEŚ POLSKA W FOTOGRAFII - (GBP Mirzec).

- 4 Prelekcja: Maria Dąbrowska - wybitna pisarka
- (MGBP w Jędrzejowie).

- 12 Seminarium rejonowe: WSPÓŁCZESNA POEZJA POLSKA
- St. Myszaj. KIERMASZ KSIĄŻEK. WYSTAWA TWÓRCZOŚCI
LUDOWEJ - (MGBP we Włoszczowie).

- 12 Seminarium rejonowe: z cyklu Spotkania z historią
- HISTORIA W UJĘCIU PAWŁA JASIEŃCZY - mgr Z. Drózd;
CUDOWNE ZJAWISKA - DZIWY NATURY - A. Sarwa
- (MGBP w Miechowie).
- 16 Prelekcja: ROLA I ZADANIA KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ
- (MGBP w Pińczowie).
- 18 Seminarium wojewódzkie dla dyrektorów rejonów, instruktorów i pracowników WBP: BIBLIOTEKI PUBLICZNE DZIŚ I W NAJBLIŻSZEJ PRZYSZŁOŚCI. TENDENCJE. KONCEPCJE. PRZEWIDYWANIA - prof. Jadwiga Kołodziejaska - (WBP w Kielcach).
- 18 Prelekcja: WALKI LEGIONÓW POLSKICH - mgr A. Bienias
- (MGBP w Kazimierzy Wielkiej).
- 20 Występ Teatru Krakowskiego ze sztuką "Kubuś Puchatek"
- (GBP Szydłów).
- 25 Prelekcja: Rok 1939 NA PONIDZIU - mgr A. Bienias
- (MGBP w Kazimierzy Wielkiej).

L I S T O P A D

Wystawy książek:

O HISTORII I WSPÓŁCZESNOŚCI INACZEJ - (WBP w Kielcach).
Scenariusz wystawy i katalog - mgr Ewa Piotrowska
i mgr Elżbieta Stec.

KU TYM GAJOM BYŁYCH SŁOWIKÓW I BYŁYCH RÓŻ ... - wystawa
poświęcona W. Gombrowiczowi - (MGBP w Ostrowcu).

71 ROCZNICA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI - (MBP w Ostrowcu).

NIEPODLEGŁOŚĆ I TRADYCJE NARODOWE - (MBP w Skarżysku).

POWSTANIE LISTOPADOWE W MALARSTWIE I LITERATURZE
- (MGBP w Jędrzejowie).

- 6 - 7 Spotkania autorskie ze S.M.Jankowskim, red. J.Piekar-
czykiem z "Przekroju" nt. Białe plamy w najnowszej
historii Polski - (MGBP w Kazimierzy Wielkiej).
- 10 Finał konkursu czytelniczego pt. "Polski wrzesień 1939
- dla uczniów szkół podstawowych - (MGBP w Starachowi-
cach).
- 16 Prelekcja w filii 16: WSPOMNIENIA BYŁYCH SYBIRAKÓW
- (WBP w Kielcach).
- 16 Sesja poświęcona W. Gombrowiczowi połączona z otwarciem
wystawy: KU TYM GAJOM BYŁYCH SŁOWIKÓW I BYŁYCH RÓŻ...
- (MBP w Ostrowcu).
- 23 Finał konkursu pt. "Polski wrzesień 1939" dla młodzieży
szkół średnich - (MBP w Starachowicach).
- 23 Seminarium rejonowe: ETYKA NIEZALEŻNA TADEUSZA KOTARBIŃ-
SKIEGO - mgr U. Suchecka; EWIDENCJA ZBIORÓW -
mgr B. Kobylec - (MGBP w Kazimierzy W.).
- 24 Spotkania autorskie ze St. Nyczajem i T.Opoką
- (MGBP w Pińczowie).
- 25 Finał konkursu czytelniczego dla uczniów szkół podsta-
wowych pt. "Polski wrzesień 1939" - (MBP w Starachowi-
cach).
- 29 Wieczór Andrzejkowy - wróżby i zabawy - (MGBP w Pińczowie).

G R U D Z I E Ń

Wystawy książek:

O HISTORII I WSPÓŁCZESNOŚCI INACZEJ ? (WBP w Kielcach).

Katalog.

KULTURA JĘZYKA - (MBP w Skarżysku).

ZOFIA NAŁKOWSKA - LAUREATKA NAGRODY PAŃSTWOWEJ

- (MGBP w Jędrzejowie).

J. SŁOWACKI - POETA I WIESZCZ NARODOWY - (MGBP w Jędrze-
jowie).

- 7 Seminarium rejonowe: SYLWETKI WSPÓŁCZESNYCH PISARZY POLSKICH - ST. DYGAT - mgr J. Śniałek; CUDOWNE ZJAWISKA - DZIWIY NATURY - A. Sarwa - (MGBP w Miechowie).
- 11 Podsumowanie ankiety czytelniczej pt. "Współcześni użytkownicy bibliotek publicznych w Kielcach" na imprezie zorganizowanej dla czytelników przy współpracy Koła Przyjaciół Biblioteki - (WBP w Kielcach).
- 11 Prelekcja: HISTORIA W KSIĄŻKACH PAWŁA JASIEINICY - MGBP w Pińczowie).
- 12 Seminarium rejonowe: z cyklu SPOTKANIA Z POLSKĄ LITERATURĄ WSPÓŁCZESNĄ - PAWEŁ JASIEINICA - PISARZ, HISTORYK, ESEISTA - dr M. Meducka - (MGBP w Końskich).
- 15 Przeniesienie MGBP w Chęcinach do zabytkowego budynku - "Niemcówki" - (MGBP w Chęcinach). Imprezie towarzyszy wystawki: "Chęciny w pracach magisterskich i dyplomowych" oraz plastyczna "Chęciny w piórku i tuszu".
- 15-16 SESJA NAUKOWA Z OKAZJI 450-LECIA NADANIA PRAW MIEJSKICH WŁOSZCZOWIE - (Kieleckie Towarzystwo Naukowe, MGBP we Włoszczowie).
- 16 Prelekcja: WITOLD GOMBEROWICZ - mgr St. Mijas - (MGBP w Jędrzejowie).
- 16 Zgaduj - zgadula: ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ ZOFII NAŁKOWSKIEJ -(MGBP w Pińczowie).
- 20 Seminarium dla pracowników filii z Kielc: ZADANIA WOJENÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ - mgr M. Kałdowska; PROWADZENIE DOKUMENTACJI W FILIACH I SYSTEM WYPOŻYCZEŃ KSIĄŻEK - mgr B. Borek - (WBP w Kielcach).
- 21 Spotkanie byłych żołnierzy BCh połączone z wieczorem poezji Wigilijnej - (GBP w Mircu).

Zebrała i opracowała:
Katarzyna Zaręba - Kowalczyk

Dra Piotrowska

O zbiorach graficznych WBP w Kielcach

W Dziale Druków Specjalnych WBP w Kielcach mamy rękopisy, starodruki, nuty i grafikę związaną z książką. Tej ostatniej poświęcić pragnę parę słów informacji. Zbiory graficzne gromadzone w naszej bibliotece systematycznie zalewają od lat osmiu, jeszcze niewielkie, są jednak ozdobą, uzupełnieniem, niejako szlachetnym szlifem podstawowego zasobu książek i czasopism. Z bogactwa sztuki graficznej wybieramy tak zwane małe jej formy - ekslibrisy zwane też rzadziej książkami. Powstały jako elegancka forma znaku własnościowego, a stały się dziełem sztuki i przedmiotem kolekcjonerstwa. W graficznych kompozycjach o motywach abstrakcyjnych lub realistycznych, poważnych lub żartobliwych, w symbolach i alegoriach, ekslibrisy wyrażają miłość do książek, pasję ich zabierania, radość ich posiadania. Gromadzimy też, choć w mniejszym zakresie, druki bibliofilskie w artystycznym opracowaniu graficznym, tłoczone w małych nakładach, specjalnie dobraną, o pięknym kroju czcionką, szlachetną techniką druku. Wreszcie, do naszych zbiorów trafiają grafiki nie związane tematycznie z książką, ale wykonane przez wybitnych twórców ekslibrisów. Zbieramy wszelkiego rodzaju znaki książkowe nie ograniczając się do określonej tematyki, techniki wykonania, czy twórczości wybranych artystów. Obok najcenniejszych odbitek z drzeworytów, miedziorytów czy linorytów, występują szczególnie w wielu katalogach ekslibrisy powielane technikami chemigraficznymi uważanymi za nieartystyczne. Również formy wydawnicze mamy różne:

pojedyncze, luźne ekslibrisy, teki, albumy, katalogi wystaw i kolekcji oraz druki okolicznościowe. W wydawnictwach grupujących określone zbiory graficzne znajdujemy zazwyczaj ogromnie cenne informacje o twórcach, kolekcjonerach, ekspozycjach, ocenę stylu i techniki wykonania. Dlatego gromadzimy nie tylko druki pięknie opracowane, tłoczone często na papierze czerpanym, ozdobione wklejonymi ekslibrisami, ale też skromne katalogi, które nie są dziełem sztuki typograficznej, mają jednak wartość poznawczą i dokumentacyjną. Uzupełnieniem niejako warsztatowym jest literatura przedmiotu: bibliografie ekslibrisu polskiego, monografie, opracowania dotyczące twórców i kolekcjonerów.

W chwili obecnej kolekcja nasza liczy ponad 2.000 pojedynczych ekslibrisów oraz 394 druki ekslibrisowe i bibliofilskie. Gromadzenie zbiorów graficznych nie jest łatwe aczkolwiek pozwala na przeżywanie miłych emocji, gdy zdobywa się czasem przypadkiem, czasem drogą długich poszukiwań i zabiegów, piękne albo rzadkie eksponaty. Kupujemy ekslibrisy w antykwariatach, na aukcjach, bezpośrednio od artystów grafików, a także prowadzimy wymianę z bibliotekami i prywatnymi kolekcjonerami. Bardzo sympatycznym i dobrym zwyczajem wśród bibliotekarzy jest wzajemne obdarowywanie się ekslibrisami podczas różnych spotkań prywatnych czy służbowych w czasie zjazdów, konferencji, seminariów wyjazdowych. Wiele imprez czytelniczych, literackich, jubileuszowych upamiętniają okolicznościowe ekslibrisy, które wówczas można pozyskać do zbiorów.

Nawiązaliśmy kontakty z szacownymi twórcami ekslibrisów jak np. Panowie: Zbigniew Dolatowski, Leszek Kowalczyk, Zbigniew Strzałkowski, Wiesław Osowski oraz wieloma prywatnymi kolekcjonerami.

Piszę do nas z prośbą o nasze ekalibrisy, przesyłają w darze własne. Są to listy zawsze odbierane z radością, szczególnie te od dzieci szkolnych i młodzieży. Nie sposób czytać bez uśmiechu takich na przykład: "Droga Biblioteko ! Chodzę do VI klasy i zbieram exlibrisy. Jednak w swojej kolekcji nie posiadam exlibrisu z waszej biblioteki ... proszę o przysłanie mi takich exlibrisów..."

albo

"Dzień dobry ! Jestem piętnastoletnim chłopcem od lat żywo interesującym się historią sztuki i muzealnictwem

Już dość wcześnie zacząłem zbierać widokówki, stare monety, znaczki, mapy, a ostatnio ekalibrisy. Bardziej prosilnym ..., aby Biblioteka przesłała mi ... swój ekalibris ... Oczywiście te prośby spełniamy z wielką przyjemnością. Zbiory graficzne wymagają odrębnego sposobu przechowywania i opracowania. Osobno wydzielone są druki ekalibrisowe bibliofilskie i opracowania poświęcone ekalibrisom. Umieszczone są w ponumerowanych teczkach, są zewidencjonowane i skatalogowane. Pojedyncze ekalibrisy naklejamy na kartonowe karty, grupujemy wg nazw lub nazwisk właścicieli i przechowujemy w specjalnych pudełkach. Prowadzimy ich ewidencję, natomiast brak nam jeszcze do nich opisów katalogowych. Można jednak łatwo do nich trafić bo osobno zgrupowane są ekalibrisy bibliotek poszczególnych muzeów, Domu Książki, różnych towarzystw i instytucji. Eklibrisy osób prywatnych mają układ alfabetyczny wg nazwisk właścicieli. Kolekcja nasza jest, jak wspomniałem różnorodna. Na pewno najcenniejsze są w niej dzieła autorów o uznanej sławie - lista byłaby dość długa więc wymieniam tylko przykładowo: Ryszarda Bandosza, Jerzego Bandurę, Andrzeja Buchańca, Ireneusza Chmurzyńskiego, Zbigniewa Dolatowskiego, Jerzego

Drużyckiego, Janusza Halickiego, Rajmunda Lewandowskiego, Wojciecha Jakubowskiego, Wojciecha Łuczaka, Rudolfa Męckiego, Tadeusza Przypkowskiego, Gustawa Schmagera, Zbigniewa Strzałkowskiego, Krystynę Wróblewską, Stanisława Zgajńskiego.

Ze względu na szczególne zalety typograficzne wyróżniają się druki oficyny Wydawniczej Museum im. Przypkowskich w Jędrzejowie. Znane w świecie, cenione za swoje piękno, a dla nas mające jeszcze dodatkowy walor regionalistów. Wielką rzadkością i wzruszającą pamiątką dziejów polskiej książki jest 11 ekslibrisów książki ocalałej w okresie II wojny światowej autorstwa Edwarda Kuczyńskiego z Wilna wykonanych techniką cynkografii. Wiele katalogów i tek zawiera ekslibrisy zgrupowane wg określonych motywów graficznych: kobieta, dziecko, kwiaty, góry, godło narodowe, militaria, muzyka, architektura, sport, archeologia, etnografia, motywy sakralne itp., wiele poświęconych jest bibliofilom lub ich pamięci ("in memoriam"...).

Ekslibrisy gromadzimy nie po to, by były zamknięte w teczkach i szafach.

Bogatą tradycję mają wystawy organizowane od wielu lat przez współpracującego z naszą biblioteką kieleckiego kolekcjonera dr Czesława Erbera z Jego zbiorów własnych. dr Erber jest również autorem katalogów tych wystaw: anonsumy afiszów, które wzbogacają nasze bibliofilskie zasoby.

Obecnie możemy prezentować już i naszą kolekcję. Mieliśmy wystawy "Motyw książki w ekslibrisie ze zbiorów WBP", "Najcenniejsze nabytki w zbiorach graficznych WBP", poka-

zywaliśmy ekslibrisy jako część wystawy "Zbiory WBP w Kielcach", w marcu br. otworzyliśmy wystawę "Ze zbiorów graficznych WBP".

W swoim dorobku mamy też ogólnokrajowy konkurs na ekslibris poświęcony Stefanowi Żeromskiemu. Byliśmy jego współorganizatorami obok Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach oraz Koła Bibliologów przy WSP w Kielcach. Wydaliśmy też (prawie już wyczerpany) katalog ekslibrisów województwa kieleckiego i uczestniczyliśmy wspólnie z WBP w Radomiu w opracowaniu katalogu ekslibrisów województwa radomskiego i kieleckiego. Drodzy czytelnicy, o tym można pisać jeszcze wiele, ale to przede wszystkim trzeba zobaczyć !

Klębieta Stec

**KIELECCZYNA W XIX - WIECZNYCH WYDAWNICTWACH KSIĄŻKOWYCH,
W ZBIORACH WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W KIELCACH**

Bogaty zbiór regionalny Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach zawiera m.in. książki XIX-wieczne, w których można znaleźć interesujące informacje o Ziemi Kieleckiej, pojmowanej w historycznym lub współczesnym znaczeniu.

Prezentując w niniejszym przeglądzie wybrane książki, chcemy przybliżyć sympatykom tematyki regionalnej te pozycje, które zasługują na szczególną uwagę ze względu na interesujące i dosyć wszechstronne opisy wielu miejscowości oraz liczącą się w badaniach zawartość faktograficzną i statystyczną. Oczywiście, do informacji historycznych zamieszczonych w niżej wymienionych książkach trzeba podchodzić z dużą ostrożnością i korygować je z najnowszymi opracowaniami, natomiast obserwacje społeczne, socjologiczne, etnograficzne i ekonomiczne poczynione przez autorów zasługują na szczególną uwagę.

Przegląd książek rozpoczynamy od monumentalnego opracowania o charakterze słownikowym, w którym autorzy uszeregowali w układzie alfabetycznym opisy miejscowości położonych w Królestwie Polskim oraz na ziemiach Polski znajdujących się pod zaborem. Tym opracowaniem jest "Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich" wydany w latach 1880 - 1902 w Warszawie nakładem Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego. Redaktorami tego

15-tomowego dzieła byli wymienieni obydwaj nakładcy oraz Bronisław Chlebowski.

W Słowniku występują zarazem opisy miejscowości położonych w przeszłości lub obecnie na terytorium Ziemi Kieleckiej.

W przedmowie do Słownika redaktorzy informują, że "... wszystkie miejscowości będą opisane pod względem geograficznym, społecznym (szkoły, stosunki religijne, przemysł, komunikacje, handel), historycznym (założenie miejscowości, wypadki ważniejsze, przechodzenie z rąk do rąk) i archeologicznym ... Pragnęliśmy dać w rękę czytającej publiczności dzieło mające wartość naukową i informacyjną, z którego mógłby korzystać zarówno historyk jak geograf, dziennikarz jak i ekonomista a wreszcie każdy, kto pragnie i potrzebuje dowiedzieć się czegoś o tej lub owej okolicy kraju, czy danej miejscowości".

W latach 1975-1977 wydano przedruk fotooffsetowy "Słownika", dzięki czemu jest dostępny we wszystkich większych bibliotekach.

W XIX wieku ukazało się kilka cennych wydawnictw książkowych o charakterze monograficznym, opisujących ziemie polskie traktowane w ujęciu historycznym (sprzed zaborów) lub tylko obszar Królestwa Polskiego.

W 1816 r. Tomasz Święcki wydał w Warszawie nakładem i drukiem Zawadzkiego i Węckiego 2-tomową książkę zatytułowaną "Opis starożytnej Polski". Wydawnictwo to poprzedzone jest przedmową oraz nieliczbowaną bibliografią, zawierającą ok. 120 pozycji dzieł polskich i obcojęzycznych, z których

autor korzystał opracowując tę monografię.

Święcki był znanym w XIX w. dziejopisem o wykształceniu prawniczym (urodził się 18.XII.1774 r. w Kostkach na Podlasiu, zmarł w Busku, 5.IX.1837 r., gdzie przebywał na kuracji). Zasiłnął jako autor kilku historycznych dzieł oraz opracowań monograficznych o charakterze krajoznawczym. Książka "Opis starożytnaj Polski" cieszyła się ogromnym wzięciem tuż po wydaniu, toteż ukazała się ponownie w 1826 r. z uzupełnieniami. Autor przygotowywał trzecie wydanie, z dalszymi uzupełnieniami, lecz śmierć zniweczyła jego zamierzenia.

Święcki uporządkował materiał następująco: po przedmowie, w której scharakteryzował obyczaje i zwyczaje panujące na ziemiach polskich, prawodawstwo i siły zbrojne, zastosował podział według historycznych dzielnic. W T.1: Królestwo Polskie, Wielkopolska, Kujawy, Mazowsze, Pomorze, Prusy - Podlasie. W T. 2: Ruś Czerwona, Litwa, Inflanty i Kurlandia, Wołoszczyzna i Mołdawia. W ramach dzielnic wprowadził podział na województwa i subregiony.

Miejscowości leżące obecnie na Ziemi Kieleckiej znalazły się w Królestwie Polskim - część w województwie krakowskim, część w sandomierskim.

Z perspektywy dzisiejszej wiedzy opracowanie to, chodząc dwutomowe, wydaje się bardzo skromne. Trafiają się hasła ogromnie lakoniczne i niewiele mówiące, jednak niektórym miejscowościom poświęcił autor więcej uwagi. Należą do nich m.in. Raków, Pińczów, Kielce, Szydłów, Korczyn, Sandomierz. Wydawnictwo to wygląda na pionierskie, stąd jego niedoskonałości, spełniło jednak niemałą rolę informacyjną w XIX w.

W 1984 r. Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe wydały reprint tej książki.

W szesnaście lat po ukazaniu się drugiego wydania "Opisu starożytnej Polski", trafiło na rynek księgarski bardziej ambitne i rzetelne opracowanie o podobnym charakterze - "Starożytna Polska pod względem historycznym, geograficznym i statystycznym opisana". Dzieło to wyszło w Warszawie nakładem S. Orgelbranda, w latach 1843 - 1846, w trzech tomach lecz czterech woluminach (tom II składa się z dwóch części). Autorami są dwaj zasłużeni historycy i wybitni publicyści - Michał Baliński (1794-1863) - redaktor "Tygodnika Wileńskiego", współred. "Wiadomości Brukowych" i współzałożyciel "Biblioteki Warszawskiej", autor kilku dzieł historycznych; oraz Tymoteusz Lipiński (1797-1856) - historyk, geograf i publicysta, numizmatyk, badacz pamiątek i zabytków narodowych. "Starożytna Polska" jest owocem ich długoletniej pracy historycznej i badawczej oraz skrupulatnego zbierania wszelkich dostępnych informacji o poszczególnych miejscowościach.

Obszerny materiał autorzy podzielili na trzy zasadnicze części: Wielopolska, Małopolska, Wielkie Księstwo Litewskie, następnie zastosowali układ wg województw. W obrębie województw opisy miejscowości uporządkowali, podobnie jak Świecki wg subregionów. Wiadomości o Kielecczyźnie znajdziemy w tomie II cz. 1 w rozdziałach "Województwo krakowskie", "Województwo sandomierskie". Opisy miejscowości zawierają znacznie więcej informacji niż opracowanie Świeckiego a każde województwo otrzymało krótką charakterystykę ogólną.

Lata 1850-1862 przyniosły dzieło wzorowane na dwóch poprzednich, posiadające tę jednak dodatkową zaletę, że zawiera również informacje o przemyśle, rolnictwie i handlu na terytorium Królestwa Polskiego. Mówimy tu o czterotomowej książce "Opis Królestwa Polskiego pod względem historycznym, statystycznym, rolniczym, fabrycznym, handlowym, zwyczajowym i obyczajowym", autorstwa Józefa Mikołaja Wiślickiego (1804-1887) - powieściopisarza i komediopisarza, publicysty i redaktora "Gazety Codziennej" i "Przeglądu Tygodniowego". Jako ciekawostkę warto podać, że pod koniec 1825 r. Wiślicki przyjechał do Kielc i wstąpił do służby rządowej w górnictwie oraz wykładał w kieleckiej Szkole Akademiczno-Górnicznej, po czym w 1828 r. przeniósł się do Warszawy. Praca w górnictwie a następnie w kancelarii ówczesnego ministra skarbu - Karola Lubeckiego, później w Komisji przychodów Skarbu i Banku Polskim skierowała jego zainteresowania na sprawy przemysłowe i ekonomiczne Królestwa Polskiego. Efektem tych zainteresowań jest wymienione dzieło, którego zawartość autor uporządkował następująco: t. 1 (1850 r.) - Powiat olkusi (dawna Ziemia Krakowska), t.2 cz.1-2 (1850 r.) - Powiat miechowski, powiaty kielecki, stopnicki, t.3 (1853 r.) - Powiat opatowski (dawna Ziemia Sandomierska), powiat sandomierski, t.4 (1862 r.) - Zarysy ziemi opatowskiej i sandomierskiej pod względem historycznym, statystycznym, rolniczym, fabrycznym i handlowym.

Należy ogromnie żałować, że w zbiorach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej znalazł się tylko tom III tego cennego dzieła. Cieszymy się jednak i z tego, ponieważ znajdujemy w nim m.in. informacje o XIX-wiecznym przemyśle w Ostrowcu Św., Ćmielowie, Kunowie, Mielusku, Brodach, Michałowie, Sta-

rachowicach, Paraszowie i innych osadach. Tekst książki urozmaicony jest licznymi rycinami przedstawiającymi zabytki architektury i budowle przemysłowe, co znacznie podnosi jej wartość informacyjną.

Opis Królestwa Polskiego, chociaż bardzo skrócony, znajdziemy w książce Wojciecha Szymanowskiego pt. "Wielka gra z jeografii Królestwa Polskiego czyli najdokładniejszy obraz tego kraju pod względem statystycznym, historycznym i opisowym...", wydanej w Warszawie przez J. Jaworskiego po 1858 r. (znana jest tylko data zezwolenia na druk). Dziełko to uzupełnione jest tablicą zawierającą 64 rysunki przedstawiające zabytkowe budowle i ruiny, panoramę kilku miast oraz regionalne stroje ludowe.

Opracowanie to, chociaż objętościowo niewielkie (107 stron przy formacie 27 cm), zawiera bardzo dużo danych liczbowych dotyczących Królestwa Polskiego oraz jego pięciu guberni: warszawskiej, radomskiej, lubelskiej, płockiej i augustowskiej. W każdej gubernii omówił autor powiaty, które scharakteryzował ogólnie, a następnie opisał tylko miejscowości i zabytki jego zdaniem zasługujące na szczególną uwagę ze względu na przeszłość historyczną.

Ziemi Sandomierskiej poświęcone zostało już w połowie XIX w. odrębne, trzytomowe opracowanie, zatytułowane "Historyczno-statystyczne opisy miast starożytnych w Ziemi Sandomierskiej leżących". Autor Jan Nepomucen Chądzyński (1813-1868) - prawnik, uczestnik Powstania Listopadowego walczący w Galicji, wydał w 1850 roku w Warszawie "Wspomnienia sandomierskie i opis miasta Sandomierza w dwóch częściach" a w 1856 r. pełne opracowanie Ziemi Sandomierskiej, nakładem F. Klumenthala, pod wymienionym wyżej tytułem.

Tom pierwszy poświęcony jest historii i współczesnej autorowi gospodarce miast takich jak: Sandomierz, Zawichost, Gliniany, Opatów, Włostów. W tomie II znajdziemy wiadomości o Klimontowie, Rakowie, Radomiu, Solecu, Kielcach i Nowym Korczynie. Tom III składa się z licznych, lecz lakonicznych opisów wielu małych miast, z których większość utraciła w drugiej połowie XIX w. prawa miejskie.

Książka Chałczyńskiego posiada swoistą zaletę, ponieważ zawiera niemało ciekawostek historycznych, których brak w uprzednie wymienionych wydawnictwach. Np. możemy dowiedzieć się z niej o istnieniu w klasztorze na Karczówce podziemnych karcerów, w których więziono niesubordynowanych zakonników. Autor książki, zwiedzając owe cele, zauważył napisy na ścianach, świadczące o skargach i rozpaczach więzionych.

W opisie Kunowa znajdujemy informację, że w miasteczku tym, z rozkazu króla Łokietka, został pojmany i osadzony w więzieniu biskup krakowski Jan Muskata (fundator zamku chełmińskiego) za sprzyjanie królowi czeskiemu Wacławowi i wpuszczenie do Krakowa księcia opolskiego Bolesława, przed którym Łokietek musiał uchodzić.

Książka została wyposażona w kilka rycin oraz trzy mapy, z których w egzemplarzu WBP w Kielcach zachowała się tylko jedna.

Uzupełnieniem do tomu trzeciego jest romantyczna powieść "Pustelnik w Ilżeckiej Puszczy", w której dwaj tajemniczy bohaterowie, byli żołnierze napoleońscy, wyswobodzili piękną pannę Teodozję spod opieki straszliwego, chytrego stryja czyhającego na jej majątek, snującego zbrodnicze plany. Jeden z młodych ludzi zostaje mężem pięknej panny, drugi wstępuje

do klasztera, by czekać w nim na szczęśliwą śmierć, która połączy go z ukochaną Walerią, poślubioną niegdyś w Hiszpanii i podstępnie zamordowaną przez złoczyńców, rabujących jej kosztowności.

Zanim powstały pierwsze organizacje grupujące miłośników turystyki, wędrowali po ziemiach Polski samotni podróżnicy, do których należeli uczeni, pisarze, politycy, malarze, krajoznawcy. Zwiedzali ojczyznę dla poznania jej historii, budowy geologicznej, przemysłu, folkloru, zabytków oraz dla podziwiania jej krajobrazów. Podczas tych podróży prowadzili notatki, sporządzali szkice, pisali pamiętniki. Zachowały się relacje bardzo interesujące, które służą do dziś badaczom różnych regionów jako materiał poznawczy.

Między latami 1811 a 1828 podróżował po ziemiach polskich Julian Ursyn Niemcewicz (1758-1841) - dramaturg, powieściopisarz, poeta, pamiętnikarz i tłumacz, współautor projektu Konstytucji 3 Maja, sekretarz T. Kościuszki w czasie powstania 1794 r.

Po licznych podróżach zagranicznych, m.in. do Francji, Anglii i Włoch oraz po powrocie z Ameryki, gdzie przebywał razem z T. Kościuszką po uwolnieniu z twierdzy Pietropawłowskiej, powrócił do Polski w 1807 r. na wezwanie Stanisława Małachowskiego, by objąć urząd sekretarza rady stanu i senatu. Pełnił też funkcję wizytatora szkół.

W 1811 r. pięćdziesięcioczeroletni Niemcewicz postanowił zwiedzić dokładnie rodzinny kraj, łącząc wycieczkę krajoznawczą z obowiązkami wizytatora. Wędrówka jego przebiegała według starannie opracowanego i konsekwentnie realizowanego planu. Zaowocowała wydany w 1858 r. w Paryżu, po śmierci

autora dziełem "Podróże historyczne po ziemiach polskich między rokiem 1811 a 1828 odbyte".

Niemcewicz wyjechał z Warszawy 27 czerwca 1811 r. przez Raszyn, Nadarzyn, Rarczyn, Białobrzegi, Przytyk, Chlewiska. Dotarł do Szydłowca, który dokładnie zwiedził, po czym powrócił do Chlewisk, by poznać tamtejsze kopalnie i kuty. Z Chlewisk wyruszył do Wąchocka, następnie do Michałowa, Rzepina, Nowej Słupi, skąd rozpoczął wspinaczkę do świętokrzyskiego klasztoru, który zwiedził szczegółowo, ubolewając nad zniszczeniem tego zabytkowego miejsca. Ku swojemu zmartwie- niu, nie zastał opata Niegolewskiego ani księdza przeora, trzymających pieczę nad archiwum klasztornym. Z ogromnym zaafek- rowaniem oglądał wszystko i robił notatki. Na nocleg zajechał do "Bożęcina", który określił jako "miasto dziś podupadłe ze szczętem". Mały w książce opis ruin zamku bodzentyńskiego i koś- cioła, sporządzony przez autora. Określił ich stan jako bardzo zły, martwił się ogromnymi zaniedbaniami panującymi w mieście.

Następne karty swojej książki poświęcił Niemcewicz dokładnemu opisaniu samsonowskich i suchedniowskich hut, fry- szerek i kuźni, ich historii, stanowi technicznemu oraz wy- dałości. Jadąc z Samsonowa w kierunku Kielc, zwiedził kopal- nię miedzi w Miedzianej Górze. Pozostawił ciekawy opis tej kopalni.

Kielce w ocenie autora "Śpiewów historycznych" wypa- dły dobrze. Napisał o nich: "Miasto Kielce, przed 10 laty za rządu rakuskiego, ze szczętem ogniem spłonięte, porządniejsze i czystsze z popiołów swoich powstało. Z samego przyjazdu ogromna katedra i pałac biskupi okazują się wspaniałe. Ratusz stoi dotąd zburzony. Domki o jednym piętrze wszystkie mrowa-

ne, białe, czyste, osadzone drzewami... Kościół katedralny jest jeden z najpiękniejszych w Polsce...". Dalej Niemcewicz wyraża swój żal z powodu zniszczenia XVII-wiecznego pałacu, zamienionego przez Austriaków na magazyny zbożowe.

Z Kielc pojechał do Chęcin wstępując po drodze do kopalni marmuru "Zygmunówka". Nie tylko zamek, ale i miasto Chęciny sprawiły na pisarzu przykre wrażenie. Sięgnął więc do przechowywanych przez burmistrza dokumentów z dawnych lat, w których znalazł opis lustracji miasta przeprowadzonej w 1569 r., świadczącej o dawnej zamożności jego mieszkańców. Notatki z lustracji zamieścił w książce. Wg Niemcewicza upadek miasta spowodowany został nie tylko najazdami obcych wojsk i pożarami, lecz także za małą gorliwością górników przy wydobywaniu kruszców: "...wszędzie widać tylko z bruno, wszędzie doły niegłębokie. Macano z wierzbu gdzie kruszce, ale praca zrażała od zapuszczania się we wnętrzności ziemi".

Nie dawał wiary opiniom, że cenniejsze kruszce zostały wyeksploatowane. Przytoczył fragmenty z dzieł Długosza, Kromera, Gwagnina i innych historyków, gdzie jest mowa o niezamierzonych skarbach okrytych w chęcińskich górach.

W Jędrzejowie uwagę podróżnego zajęło opactwo cystersów oraz osoba Wincentego Kadłubka. Dalej przez Książ Wielki, Miechów, Piaskową Skałę pojechał do Krakowa, następnie przez Mogilę, Hebdów, Czarkowy (gdzie odwiedził swego przyjaciela generała Kniaziewiczza), Wiślicę, Stopnicę, Staszów, Sandomierz, Lublin dotarł do miejscowości Nęple, w której zakończył dziennik z tej podróży dnia 6 sierpnia 1811 r.

W następnych latach 1812-1828 wędrował autor "Powrotu posła" po: Prusach Królewskich, Prusach Polskich i Książęcych, Wołyniu i Podolu, Litwie, Rusi Czerwonej, Wielkopolsce, Śląsku i Podlasiu. Relacje z tych podróży znajdziemy na dalszych kartach "Podróży historycznych...".

W roku 1824 rozpoczęła podróż po Królestwie Polskim Klementyna Hofmanowa z Tańskich (1798-1845) - pisarka działająca na polu oświaty kobiet, założycielka pierwszego pisma dziecięcego "Rozrywki dla Dzieci".

Lubiła ogromnie podróże po Polsce, a wszystkie spostrzeżenia i wrażenia notowała dokładnie w dzienniku. Zapisy te posłużyły jej do stworzenia pięknego opisu rodzinnego kraju, przedstawionego w formie listów do Anielki wydanych w roku 1833 we Wrocławiu w ramach Wyboru Pism, w Tomach V i VI, pod tytułem "Opis różnych okolic Królestwa Polskiego". Dzieła ukazały się w słynnej oficynie wydawniczej Bogumiła Korna.

Swoje wojaże rozpoczęła 19 sierpnia 1824 r. a pierwszym celem były Puławy. Następnie pojechała w Lubelskie, w 1826 r. na Podlasie, w 1827 w Krakowskie i 14 maja tego roku była już w Końskich. W mieście tym zwiedziła m.in. zakłady rzemieślnicze produkujące powozy i uprzęż, słynne nawet za granicą. Podziwiała piękny ogród obok pałacu. Tego samego dnia wieczorem przybyła już do Kielc. Położenie miasta zachwyciło ją "... Po Lublinie, z miast wojewódzkich, które dotąd widziałam, to najokazalsze mi się wydaje: dojeżdżając do niego, z góry piękny widok przedstawia, bo leży na pochyłości wzgórza, wśród gór i lasów z jednej strony, pól i łąk z drugiej". Opis miasta oraz jego zabytków jest powierzchowny.

Autorka, podobnie jak Niemcewicz, ubolewa nad zniszczeniem zabytkowego zamku.

Z Kielc pojechała do Pińczowa, zachwycając się po drodze pięknymi wzgórzami i lasami. Zwracała też uwagę na ubiory regionalne, przytoczyła piękną legendę o Nidzie, interesowała się architekturą wiejskich domów.

Z Pińczowa przez Skalbierz i Iwanowice udała się do Krakowa. Dalszy ciąg tej podróży znajdziemy w tomie VI Wyboru Pism. Po bardzo dokładnym i obszernym rysunku Krakowa (215 stron), autorka relacjonuje swoją następną podróż do Nieborowa i Arkadii w maju 1828 r.

W Sandomierskie wybrała się w lipcu 1828 r., w przedostatnim dniu tego miesiąca przekroczyła granicę województwa. Pierwszą miejscowością, która zrobiła na Hofmanowej duże wrażenie była Ilża, imponujący wówczas ośrodek rzemieślniczy, słynny w całej Polsce. "Dziś Ilżę ożywiają rękodzielnie: są sukiennicy, tkacze, a co największa, jest fabryka fajansu" zanotowała w dzienniku. Rozczarowanie i smutną refleksję przyniosło jednak odkrycie, że wytwórnia fajansu zatrudnia wielu obcokrajowców, którzy okazali się lepszymi fachowcami niż Polacy. Odezwał się w Hofmanowej głos XIX-wiecznego oświatowca, ubolewającego nad niedostatkiem wykształcenia polskiego społeczeństwa. Skwitowała to stwierdzeniem "tego rodzaju upadek więcej mnie jeszcze dotyka od zamków i grodów upadku".

Dokładnie zwiedziła i opisała kościół w Ilży, tłumacząc wszystkie łacińskie inskrypcje na jego ścianach i epitafiach.

W tym samym dniu przejeżdżała Hofmanowa przez Kunów. Określiła go jako błotniste, brudne i prawie całe drewniane

miasteczko. Zachwyciła się jednak pracą kunowskich kamieniarzy "ciężką ale piękną i pożyteczną".

4 sierpnia zwiedzała autorka klasztor Świętego Krzyża. Uznała to za radosne wydarzenie w jej życiu "... cieszyłam się, że będę na tym miejscu tyle sławionym z pięknego wejrzenia i tak powszechnie głośnym. Boć nie ma pewno prostego kniołka w całej Słowiańszczyźnie, któryby o Łysej Górze nie słyszał".

Historii klasztoru świętokrzyskiego nie uczmy się raczej od Hofmanowej, bo są nowsze, bardziej wiarygodne ustalenia. Zwróćmy raczej uwagę na jej wrażenia, które znalazły odbicie w pamiętniku. Zachwyt jej wzbudził kościół świętokrzyski "... piękny i wspaniały zewnątrz, cały obłożony ciociem kamiennym, wewnątrz jest takim, jakby życzyć należało, aby wszystkie były: wielki, jasny, poważny, schludny, jakiś w nim czystość powietrza, widoku, które i na myśli działa, a ozdoby złożone z tego tylko, co istotnie w domu Bożym jest potrzebne.."

Dużą atrakcją dla zwiedzających było wejście na wieżę kościoła "... po 112-tu niewygodnych schodach". Jakże zazdrościmy dzisiaj pani Hofmanowej tej wspinaczki i widoku z balkonu wieży (zburzonej przez Austriaków w 1914 r.): "widziałam Opatów, miasto obwodowe i wieża wspaniała jako kolegiaty, Baszowice, wioskę, która nazwisko ma swoje od Baszy wziętego w niewolę w jakiejś dawnej wojnie i tam osiadłego, widziałam Osiek nad Wisłą ... widziałam Raków ... widziałam na prastarej górze ...kościół i klasztor św. Katarzyny, widziałam i Sandomierz i wiele miejsc innych, ale nie zupełnie wyraźnie".

5 sierpnia Hofmanowa znalazła się już w Ujeździe dla zwiedzenia ruin zamku zwanego Krzyżtoporem od herbu Ossolińskich. Budowla ta nie zachwyliła jej, chociaż przyznała, że jest niezwykle imponująca rozmiarami. Nazwała zamek pomnikiem pychy fundatora. Współcześni Hofmanowej wiele mogli dowiedzieć się o zamku i rodzie Ossolińskich z jej pamiętnika.

Następnego dnia pederóżniczka podziwiała już Konary, następnie przez Włostów pojechała do Sandomierza, w którym zwiedziła dokładnie i opisała wszystkie kościoły. W zamku, którego resztki zabudowy przeznaczono na więzienie, doznała mieszanych uczuć radości i smutku "... z radością może niechrześcijańską ale niewieścią dowiedziałam się, że na 107-miu więźniów siedem tylko było kobiet". W ratuszu z zainteresowaniem przeglądała akta archiwalne, na których widniały nierzadko pieczęcie i własnoręczne podpisy królów.

Swoje peregrynacje po województwie sandomierskim zakończyła Hofmanowa zwiedzeniem Klimontowa, Kurozwęk i Staszowa. W Staszowie trafiła właśnie na występ teatru amatorskiego, z którego dochód mieszkańcy przeznaczyli na budowę szpitala św. Ducha w Sandomierzu. "Taki rodzaj i cel zabawy prawdziwie jest godzien pochwały i naśladowania" skonstatowała autorka pamiętnika.

Podróżnikiem, który sporządził znacznie dokładniejsze niż Niemcewicz i Hofmanowa opisy zwiedzanych miejscowości był Franciszek Maksymilian Sobieszczański (1814-1879) - pisarz, bibliograf, bibliotekarz, redaktor czasopism "Kmiotek" a później "Dziennika Powszechnego", współredaktor 28-tomowej encyklopedii S.Orgalbranda, autor cenionej w XIX w. książki "Wiadomości historyczne o sztukach pięknych w dawnej Polsce", w której również znajdziemy informacje o niektórych zabytkach

Ziemi Kieleckiej. W roku 1854 został mianowany starszym cenzorem a w 1863 r. wystąpił ze służby rządowej na własną prośbę.

We wrześniu 1851 r. jako pracownik Biblioteki Głównej Rządu wybrał się w podróż, by sporządzić dokumentację ciekawszych odkryć archeologicznych na terenie ówczesnej Guberni Radomskiej. Z notatek sporządzonych w czasie wędrówki powstała interesująca książka pt. "Wycieczka archeologiczna w niektóre strony Guberni Radomskiej, odbyta w miesiącu wrześniu 1851 r." wydana w Warszawie w 1852 r.

Sobieszczański poznał mniej miejscowości niż jego poprzednicy, ale zwiedzał wszystko dokładniej. Sporządził wiele szczegółowych i interesujących notatek, które mogły posłużyć wielu badaczom regionu świętokrzyskiego jako podstawa do dalszych poszukiwań.

Wycieczka Sobieszczańskiego miała w efekcie charakter mniej archeologiczny a bardziej historyczny i krajoznawczy. Spostrzeżenia zapisane przez Sobieszczańskiego są bardzo wszechstronne, stąd też w jego dzienniku z podróży możemy znaleźć obserwacje godne historyka sztuki, socjologa, etnografa, geologa a nie tylko archeologa. Chociaż nie można bezkrytycznie przejmować od Sobieszczańskiego wszystkich poglądów, bowiem od wydania książki minęło 138 lat, to jednak praca jego zasługuje na dużą uwagę.

Sobieszczański sam nie przejmował bezkrytycznie informacji o zwiedzanych zabytkach i miejscowościach, lecz starał się je analizować, porównywać z różnymi opracowaniami historycznymi a nawet podważać funkcjonujące w świadomości ówczesnych ludzi poglądy. Czynił to z przekonaniem, że sprawa przykrość tym, którzy przyzwyczaili się głosić atrakcyjne lecz

nieprawdziwe historie. Mimo tych starań nie ustrzegł się błędów, które zarzucał innym. Np. podczas zwiedzania Kaplicy Oleśnickich w klasztorze świętokrzyskim, przypisał pochowanej tam, zmarłej w 1612 r. Zofii Oleśnickiej zasługi, jakich nie miała - nazwał ją "znaną w piśmiennictwie krajowym ze swoich poezji autorką", podczas gdy poetką była żyjąca w pierwszej połowie XVI w. Zofia Oleśnicka z Piaskowej Skały.

Szlak podróży Sobieszczańskiego przebiegał podobnie jak Niemcewicza i Hofmanowej. Z Warszawy przez Radom, Szydłowiec, Wąchock, Nietulisko, Kunów, Opatów, Ćmielów, Nową Słupię na Łysą Górę. Z klasztoru świętokrzyskiego, po noclegu w Boleszynie, przez Bodzentyn ruszył w kierunku Kielc. Tu zatrzymał się nieco dłużej w gościnnym domu Tomasza Zielińskiego - naczelnika powiatu kieleckiego, po czym pojechał zobaczyć Chęciny i "Sławne tamteczne marmury".

Poza zwiedzaniem kościołów, pałaców i innych zabytków architektury, Sobieszczański starał się odwiedzać ciekawych ludzi, przeprowadzał z nimi wywiady, robił notatki dotyczące ich życia, zainteresowań, posiadanych kolekcji. Temu zawdzięczamy właśnie spis cennych muzealiów zgromadzonych przez Tomasza Zielińskiego - konesera i kolekcjonera dzieł sztuki, znanego w całej Polsce.

Dużą uwagę zwracał Sobieszczański także na porządek w zwiedzanych miejscowościach, na poziom życia mieszkańców, stan zaludnienia, wyznania religijne, zajęcia ludności itp. Autor "Wycieczki archeologicznej" okazał się najpracowitszym pamiętnikarzem spośród trojga wymienionych. Jego notatki są bardzo skrupulatne. Niesyty wrażeń, Sobieszczański spędził kilka godzin w Archiwum Akt Dawnych w Kielcach, w którym spisał wszystkie dokumenty od najstarszych, tj. od r. 1395 po XIX w.

W drodze do Chęcin oglądał liczne budowle zakładów fabrycznych w Białogonie. Zachwycił się porządkiem i wzorową czystością tego zakładu powstałego w miejscu dawnej huty "Aleksander".

Chęcinom, szczególnie historii tego miasta i zabytkom poświęcił wiele miejsca w swoim notatniku z podróży. Zauważył, podobnie jak Niemcewicz, duży upadek zamożnego niegdyś grodu. Przypisał go starostom ostatnie piastującym tę funkcję, niedbalstwu ich i łapownictwu.

Mimo nie najlepszych wrażeń wyniesionych z Chęcin, pamiętnik z podróży zakończył następującymi słowami: "Piękna to Gubernia Radomska, dziwnie we wszystko bogata, co nie miara archeologiczna. Ludzie tu są dobrzy, postęp tu widoczny i co krok przedmiot oczy i serce wabiący. Pożegnałem więc ją jeszcze z nadzieją, że kiedyś dopełnię to, co opuściłem..."

Opis bibliograficzny omówionych wydawnictw:

1. Baliński Michał, Lipiński Tymoteusz. Starożytna Polska: pod względem historycznym, geograficznym i statystycznym opisana. - Warszawa: S. Orgelberand, 1843 - 1846. - 3 t. w 4 wol.; 22 cm.
 T.1 . - 1843 . - 723, IV /2/ s. : rys.
 T.2 . cz.1 - 1844 . - /4/, 546 /2/ s. : rys.
 T.2 . cz.2 - 1845 . - s. 547 - 1431, VIII /2/ s. : rys.
 T.3 . - 1846 . - 866, XXVIII /2/ s. : rys.
2. Chądzyński Jan Nepomucen. Historyczno-statystyczne opisy miast starożytnych w Ziemi Sandomierskiej leżących: z dodaniem powieści rzeczywistych wydarzeń pod tytułem : Pustelnik w Iłżeckiej Puszczy . - Warszawa : nakł. F. Blumenthal, 1856 . - 3 t. ; 19 cm
 T.1. - 226 s.
 T.2. - 203 s.
 T.3. - 182 s. : plan
3. Hofmanowa Klementyna z Tańskich. Wybór pism . - Nowe oryginalne wydanie, przejrzone i poprawione przez autorkę . - Wrocław : W.B.Korn, 1833 . - 2t. ; 16 cm.
 T.5 : Opis różnych okolic Królestwa Polskiego .
 - /Cz.1/ . - 299 s.
 T.6 : Opis różnych okolic Królestwa Polskiego .
 - /Cz.2/ . - 321 s.
4. Niemcewicz Julian Ursyn. Podróże historyczne po ziemiach polskich: między rokiem 1811 a 1828 odbyte . - Paryż : A. Franck, 1858 . - XI, 528 s. ; 24 cm.
5. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich /wydany pod red. Filipa Sulimierskiego, Brnisiława Chlebowskiego, Władysława Walewskiego . - Warszawa : F. Sulimierski, W.Walewski, 1880 - 1902 . - 15t. ; 28 cm.

6. Sobieszczański F./ranciszek/ M./aksymilian/. Wycieczka archeologiczna w niektóre strony Guberni Radomskiej : odbyta w miesiącu wrześniu 1851 r. - Warszawa : druk S.Strąbski, 1852 . - 220 s. : mapa, rvc.; 24 cm.
7. Szymanowski Wojciech. Wielka gra z geografii Królestwa Polskiego : czyli najdokładniejszy obraz tego kraju pod względem statystycznym, historycznym i opisowym : z dodaną tablicą gry przedstawiającą 64 widoki przyrody, widoki miast, gmachy, kościoły ... - Warszawa : druk. J.Jaworski, /ok. 1859 r./ . - 107 s. : tabl.; 27 cm.
8. Święcki Tomasz. Opis starożytnej Polski. - Warszawa : nakł. i druk Zawadzki i Węcki, 1816 . - 2 t. ; 18 cm.
Indeksy w T.1 i 2
T.1 . - IV, /8/, 431 s. : il.
T.2 . - 385 s. : il.
9. Wiślicki Józef M. Opis Królestwa Polskiego pod względem historycznym, statystycznym, rolniczym, fabrycznym, handlowym, zwyczajowym i obyczajowym . - Warszawa : druk. Gazety Dziennego, 1850 - 1862 . - 4 t. ; 21 cm.
T.3 . - 149 s. : il.

BADANIE MOTYWÓW CZYTELNICZYCH DZIECI W WIEKU 10-12 LAT.

Badania przeprowadzono w 1989 r. W czasie przygotowań korzystano ze wskazówek pracowników Uniwersytetu Warszawskiego: prof. R. Cybulskiego oraz dr J. Papuzińskiej. Przedmiotem badania było sprawdzenie dlaczego dziecko sięga po daną książkę, co kieruje jego wyborem. Chciano ustalić czy pewne tendencje są nadal obecne, czy nastąpiły jakieś większe zmiany wśród czytającej społeczności dziecięcej. Celem badania była próba określenia czy wybór jest przypadkowy, czy celowy i od czego jest to uzależnione. Badano dzieci wieku 10-12 lat /IV-VI klasa/, czytelników wybranych bibliotek publicznych województwa kieleckiego. Chcąc uzyskać możliwie pełny obraz zastosowano dwie krzyżujące się techniki: ankietę i wywiad. Dobór próby określić można jako warotowo-losowy. Wybrano: miasto powyżej 250 tys. mieszkańców /Kielce/, miasto przemysłowe powyżej 50 tys. mieszkańców /Ostrowiec/, ośrodek miejsko-gminny o charakterze rolniczo-przemysłowym powyżej 20 tys. mieszkańców /Końskie/, ośrodek gminny /Kunów/. Wybrane biblioteki były to placówki specjalistyczne dla dzieci i młodzieży o największej liczbie czytelników. Badania przeprowadzono w lutym i marcu 1989 r. Zebrano 450 ankiet i przeprowadzono 100 wywiadów. Przeważały dziewczęta /w obu przypadkach 66 % respondentów/ oraz dzieci pochodzenia robotniczego /ok.70%/.

Podsumowując wyniki ankiet i wywiadów można uzyskać potwierdzenie wcześniej prowadzonych badań, a także pewnych utartych opinii dotyczących czytelnictwa dzieci, a zwłaszcza motywów wyboru danej książki. Wiadomo, że pojawienie się

potrzeb czytelniczych nie jest zjawiskiem samorzutnym, potrzeby takie mogą zaistnieć dopiero po wprowadzeniu książki w obręb doświadczeń osobistych dziecka. Ważną rolę w tym momencie odgrywa pośrednik. Przeprowadzone badania potwierdzają ważną rolę domu rodzinnego w zaistnieniu książki w codziennym życiu dziecka. Zdarzają się przypadki czytania tylko przez dziecko /a nawet rozczytywania dorosłych przez dzieci/, ale są to przypadki stosunkowo rzadkie. 64,7 % dzieci, które nie lubią czytać stwierdziło, że rodzice nie czytają książek, a 17,8 % tych dzieci nie posiada w domu żadnych książek. W decyzji o wyborze lektury ważną rolę odgrywają koledzy jako podstawowe źródło informacji o tym co warto czytać, ale także i bibliotekarze. Wydaje się, iż zbyt rzadko nauczyciele /szkoła/ są inspiratorami czytania, pośrednikami między dzieckiem - biblioteką - książką. Rodzice w zależności od środowiska bywają dobrymi pośrednikami w tej drodze, ale najczęściej jedynie w samym procesie inicjacji. Później większość młodych czytelników skłania się ku opinii rówieśników lub "specjalistów" jakimi w zakresie lektury są bibliotekarze. Rola środowisk, uzależnienie od ich wpływu, akceptacji opinii poszczególnych grup wymaga dalszych badań; wydaje się jednak dość charakterystycznym fakt, iż dzieci z większości ośrodków /środowisk miejskich/ przyjmują chętniej opinie mass-mediów, rówieśników niż dorosłych.

Grupa czytelników 10-12 letnich to dzieci o sprecyzowanych już gustach czytelniczych, korzystające z rad pewnych grup, ale kierujące się także własnymi osądami i potrzebami. Badania wykazują, że stosunkowo rzadko dziecko sięga po byle jaką książkę, nie obchodzi go o czym będzie czytać, czy bierzże wszystko co wpadnie mu w rękę. Równie rzadko decyduje na

podstawie tylko okładki, zewnętrznego oglądu. Przeważająca część czytelników decyduje się na określoną książkę w pełni świadomie, po decyzji biorącej pod uwagę tematykę książki, autora, tytuł. Można stwierdzić, że rozbudzenie ciekawości i dostarczenie informacji są najważniejszymi funkcjami lektury. Dziecko czyta "bo to ciekawe", "pomaga w szkole", "dostarcza wielu informacji". Natomiast tylko niektóre dzieci dostrzegają związek między swoim rozwojem, doskonaleniem "aparatury myślowej" a czytaniem.

Badania wykazały największe natężenie potrzeb /mtywów/: rozrywki, informacji oraz kompensacji. Związczą ta ostatnia potrzeba została silnie zaakceptowana. Dzieci bardzo często szukają rozładowania napięć życia realnego, codziennego przez ucieczkę w świat urojony. W świecie tym najczęściej chcą czuć się silniejsze od dorosłych, chciałyby im pomagać, czuć się potrzebne i najważniejsze. Dopiero na drugim miejscu uplasowały się marzenia o wrózkach i spełnianiu wszelkich życzeń. Dzieci mają tendencję do traktowania fikcji literackiej na równych prawach z rzeczywistością. Wydaje się, iż zbytńia baśńowość na to nie zezwala, gdyż nawet niewyrobiony czytelnik zdaje sobie sprawę z fikcji literackiej. Znaleźć ucieczkę w prawie realny świat, w którym dziecko ma moc baśniowej wrótki wydaje się najlepszym rozwiązaniem.

W "złotym okresie czytelniczym" dzieci przy wyborze książek kierują się już określonymi motywami. Oprócz motywów czysto rozrywkowych /stała preferencja książek przygodowych/ i kompensacyjnych, jako głównych motywów czytelniczych, dzieci sięgają po książkę jako źródło wiedzy, szukają pewnych określonych informacji. Motywy te są w pełni uświadamiane przez

dzieci - czytelników bibliotek publicznych. Są one w większości świadomymi "uczestnikami kultury", w pełni ukształtowanymi, i nie wolno nam traktować czytelników dziecięcych jako "subczytelników", gorszego odłamu populacji czytającej, tylko dlatego, że czytają książki bardziej kolorowe i "tylko dla dzieci". Czytelnicy dziecięcy przedstawiają się nam jako w pełni ukształtowana grupa, świadoma swych potrzeb czytelniczych, wymagająca stałej szczególnej troski i spełniania wszystkich, nawet najdziwniejszych jej potrzeb i "zachcianek czytelniczych".

Halina Kruszczyk

WYNIKI SONDAŻU PRZEPROWADZONEGO W BIBLIOTEKACH ZAKŁADOWYCH

Zgodnie z zaleceniem Departamentu Bibliotek, Domów Kultury i Ruchu Społeczno-Kulturalnego Ministerstwa Kultury i Sztuki Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach wzięła udział w ogólnopolskim sondażu o zainteresowaniach i potrzebach czytelniczych pracowników korzystających z wybranych bibliotek zakładowych oraz wykorzystaniu księgozbiorów tych placówek. Celem sondażu było:

1. poznanie - w oparciu o analizę dokumentacji bibliotecznej zainteresowań i potrzeb czytelniczych pracowników korzystających z bibliotek zakładowych;
2. porównanie aktywności czytelniczej - mierzonej liczbą wypożyczonych książek:
 - a/ grup wiekowych 16-25 lat, 26-50 lat, 51-65 i więcej lat,
 - b/ kobiet i mężczyzn,
 - c/ pracowników ze względu na ich wykształcenie;
3. uzyskanie danych o wykorzystaniu:
 - a/ poszczególnych literatur narodowych,
 - b/ literatury pięknej polskiej napisanej przez pisarzy po 1945 r. oraz literatury dziecięcej i młodzieżowej,
 - c/ poszczególnych działów literatury popularno-naukowej;
4. sporządzenie:
 - a/ wykazu najbardziej poczytnych /wypożyczanych/ pisarzy polskich i obcych,
 - b/ wykazu najczęściej wypożyczanych tytułów z literatury polskiej i obcej;

5. opracowanie wniosków z sondazu i wykorzystanie ich w procesie profilowania księgozbiorów bibliotek zakładowych oraz realizacji niektórych form popularyzacji literatury wartościowej poznawczo i literacko a rzadziej wypożyczanej przez czytelników.

W myśl założeń organizacyjnych wytypowano w naszym województwie dwie biblioteki zakładowe o różnych środowiskach: robotniczym - Huta im. M. Nowotki w Ostrowcu, inteligentnym - Urząd Wojewódzki w Kielcach. Sondaż dotyczył książek wypożyczonych w okresie od 1 lipca do 30 grudnia 1989 r. W bibliotece Urzędu Wojewódzkiego wylosowano grupę 112 czytelników będących pracownikami tego zakładu, w bibliotece Huty 100. Skład społeczno - demograficzny wysondowanych osób pod względem płci przedstawiał się następująco:

Biblioteka	Płeć	W liczbach bezwzględnych		W procentach	
		wylosowani	zatrudnionych	do ogółu wylosowanych	do ogółu zatrudnionych
Urząd Wojewódzki	mężczyźni	28	303	25	9,2
	kobiety	84	528	75	15,9
	ogółem	112	831	100	
Huta im. M. Nowotki	mężczyźni	73	11190	73	0,6
	kobiety	27	2810	27	0,9
	ogółem	100	14000	100	

W badanej grupie w bibliotece Urzędu Wojewódzkiego znalazło się 25 % mężczyzn i 75 % kobiet, natomiast w bibliotece Huty wystąpiła sytuacja odwrotna 73 % mężczyzn i 27 % kobiet.

Struktura czytelników w/g wieku.

Wiek w latach	W liczbach bezwzgl.	W procen- tach	W liczbach bezwzgl.	W procen- tach
	Urząd	Urząd	Huta	Huta
16 - 25	4	3,5	13	13
26 - 50	66	59,0	63	63
51 - 65	42	37,5	24	24
ogółem	112	100,0	100	100,0

W jednym i drugim przypadku zdecydowanie prowadziła grupa druga tj. od 26 - 50 lat. W bibliotece Urzędu czytelnicy tej grupy stanowili 59 %, a w Hucie 63 %.

Struktura czytelników pod względem wykształcenia.

Poziom wykształcenia	W liczbach bezwzgl.	W procen- tach	W liczbach bezwzgl.	W procen- tach
	Urząd	Urząd	Huta	Huta
niepełne podsta- wowe i podstawowe	4	3,6	5	5
zasadnicze zawodowe	1	0,9	60	60
średnie ogólne	43	38,4	13	13
średnie zawodowe	-	-	13	13
wyższe	64	57,1	9	9
ogółem	112	100,0	100	100,0

Poziom wykształcenia czytelników w pełni odzwierciedla charakter środowiska. Środowisko inteligenckie Urzędu Wojewódzkiego - 57,1 % czytelników z wykształceniem wyższym, środowisko robotnicze Huty - 60 % czytelników z wykształceniem średnim zawodowym.

Dokonano badań aktywności czytelniczej pod kątem podstawowych cech społeczno-demograficznych.

Aktywność czytelnicza a płeć.

Biblioteka	Płeć	Wypożyczenia w liczbach bezwzględnych	Wypożyczenia w procentach
Urząd Wojewódzki	mężczyźni	177	22,4
	kobiety	614	77,6
	ogółem	791	100,0
=====			
Huta im.M. Nowotki	mężczyźni	1162	75,6
	kobiety	375	24,4
	ogółem	1537	100,0

W bibliotece Urzędu aktywność czytelnicza kobiet wyższa o 1,6 % w porównaniu do procentowego ich udziału w badanej grupie, natomiast w bibliotece Huty aktywność mężczyzn wyższa o 2,6 %.

Aktywność czytelnicza a wiek.

Wiek w latach	Wypożyczenia - Urząd		Wypożyczenia - Huta	
	w liczbach bezwzgl.	w pro- centach	w liczbach w pro- bezwzgl.	centach
16 - 29	18	2,2	136	8,9
29 - 50	496	62,7	978	63,6
51 - 65	277	35,1	423	27,5
ogółem	791	100,0	1537	100,0

Z powyższego zestawienia wynika, że najaktywniejsza jest grupa czytelników w wieku 26 - 50 lat /Urząd - 62,7 % wypożyczeń, Huta - 63,6 %/. W bibliotece Huty aktywność jest wprost proporcjonalna do struktury wiekowej badanej grupy. W bibliotece Urzędu aktywność czytelnicza przewyższa procentową strukturę wiekową w/w czytelników.

Aktywność czytelnicza a wykształcenie.

Poziom wykształcenia	Wypożyczenia - Urząd		Wypożyczenia - Huta	
	w liczbach bezwzględnych	w procentach	w liczbach bezwzględnych	w procentach
niepełne podstawowe i podstawowe	20	2,5	78	5,1
zasadn. zawod.	3	0,4	857	55,8
średnie ogólne	275	34,8	175	11,4
średnie zawodowe	-	-	318	20,7
wyższe	493	62,3	109	7,0
ogółem	791	100,0	1537	100,0

W bibliotece Urzędu Wojewódzkiego widoczna proporcjonalna zależność aktywności czytelniczej od szczebla edukacji.

W bibliotece Huty zgodna ze specjalistycznymi zainteresowaniami czytelników - robotników.

Opracowanie analitycznych kart książek wypożyczonych przez czytelników biorących udział w sondażu pozwoliło na zebranie informacji nt. wykorzystania k. lego zbioru.

Wykorzystanie literatur narodowych obrazuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wypożyczenia - Urząd		Wypożyczenia - Urząd		Wypożyczenia - Huta		Wypożyczenia - Huta	
	dane ogółem	liczb. w tym - 93	dane ogółem	procent w tym - 93	dane ogółem	liczb. w tym - 93	dane ogółem	procent w tym - 93
1	2	3	4	5	6	7	8	9
literatura piękna	660	47	83,5	7,1	1231	7	80,1	0,6
w tym:								
polska	385	37	48,7	9,6	828	4	53,9	0,5
angielska	77	4	9,7	5,1	103	1	6,7	1,0
amerykańska	85	-	10,7	-	82	-	5,3	-
niemiecka	26	-	3,3	-	33	-	2,2	-
skandynawska	11	3	1,5	27,2	16	-	1,0	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9
francuska	29	2	3,7	6,9	74	2	4,8	2,7
włoska	14	-	1,8	-	5	-	0,3	-
hiszpańska								
portugalska								
państw. Ameryki Poł.	5	-	0,6	-	9	-	0,6	-
łacińska, grecka	3	-	0,4	-	1	-	0,1	-
rosyjska, radziecka	13	1	1,6	7,6	38	-	2,5	-
czeska i słowacka	5	-	0,6	-	13	-	0,8	-
jugosłowiańska	-	-	-	-	3	-	0,2	-
węgierska	2	-	0,3	-	12	-	0,8	-
japońska	-	-	-	-	-	-	-	-
innych państw i narodów	5	-	0,6	-	14	-	0,9	-
literatura popularno-naukowa	131	-	16,5	-	306	-	19,9	-
Razem	791	47	100,0	7,1	1537	7	100,0	0,6

Pod względem wykorzystania prym wiedzie literatura piękna polska: 48,7 % wypożyczeń w bibliotece Urzędu, 53,9 % w bibliotece Huty.

Najbardziej poczytni pisarze polscy to:

Nazwisko i imię pisarza - Urząd	Ilość wypoż. tytułów Urząd	Nazwisko i imię pisarza - Huta	Ilość wypoż. tytułów Huta
1	2	3	4
Rodziewiczówna Maria	9	Kraszewski Józef	18
Fleszarowa-Muskat Stanisława	8	Bratny Roman	12
Konwicki Tadeusz	6	Rodziewiczówna Maria	10
Zajacówna Maria	6	Fleszarowa-Muskat St.	9
Kraszewski Józef	6	Sierecki Sławomir	8
Stompor Józef	5	Pauksha Eugeniusz	6
Żukrowski Wojciech	5	Bunsch Karol	5

1	2	3	4
Nienacki Zbigniew	4	Stompor Józef	5
Dobraczyński Jan	3	Nienacki Zbigniew	5
Siesicka Krystyna	3	Dobraczyński Jan	5

Mocno zarysowana stabilność wyboru.

Dokonano badań zależności między ulubionymi pisarzami polskimi a cechami społeczno-demograficznymi wysondowanej grupy. Badania - ulubieni pisarze a płeć dowiodły, że w bibliotece Urzędu kobiety zdecydowanie częściej niż mężczyźni sięgają po dzieła takich pisarzy jak: Rodziewiczówna, Fleszerowa, Nienacki, Żajacówna, Kraszewski, Siesicka. W bibliotece Huty wystąpiło zjawisko odwrotne, utwory pisarzy: Kraszewskiego, Bratnego, Siereckiego, Paukszty, Bunscha, Stompóra bardziej interesowały mężczyzn niż kobiety. Jeśli chodzi o wpływ wieku na wybór ulubionego pisarza możemy zaobserwować następujące zjawiska: Rodziewiczówna, Fleszerowa, Nienacki cieszą się uznaniem u czytelników wszystkich kategorii wiekowych. Bratny, Korwicki, Sierecki częściej jest wypożyczany przez czytelników w wieku 26 - 50 lat. Z kolei starsi gustują o wiele bardziej w Kraszewskim, Żukrowskim, Dobraczyńskim. Po utwory ulubionych pisarzy sięgają czytelnicy o różnym poziomie wykształcenia. Mechanizm wyboru autorów jest bardzo podobny we wszystkich grupach wiekowych. Największą popularnością z literatury polskiej cieszyły się następujące tytuły:

Tytuł książki	Autor	Ilość wypoż.	Tytuł książki	Autor	Ilość wypoż.
Lotem bliżej	Bieńkowska	5	Lot pingwina	Farmaga	6
Losy	Bratny	4	Pięć lat kacetu	Grzesik	5
Uwodziciel	Nienacki	3	Wielki las	Nienacki	6
Kochankowie...	Fleszerowa	3	Przerwa na życie	Fleszerowa	3
Cieniom września	Sosnkowski	3	Siwý strzelca stróży	Michalski	5
Gruszki na wierzbie	Stulgińska	3	Leśne noce	Stompor	5
Miłość i medycyna	Kopczyński	3	W dół do nieba	Kosiński	4

Wśród rzeczywistych wypożyczeń literatury pięknej polskiej znalazła się popularna literatura współczesna, która stanowiła 83,8 % - w bibliotece Urzędu i 80 % w bibliotece Huty.

W ramach wypożyczeń literatury pięknej polskiej znalazły się również znikome wypożyczenia literatury pięknej dla dzieci i młodzieży /7,1 % w Urzędzie, 0,6 % w Hucie/.

Spśród obcych literatur wyróżniały się: angielska, amerykańska, francuska, niemiecka, rosyjska i radziecka. Najbardziej poczytni pisarze zagraniczni to: Francis Clifford, Robert Graves, MacLean Aliester, Chandler Raymont, Shaw Irvin, Undset Sigrid, Bidwell George, Caldwell Erskine, Dumas Aleksander, Maupassant Guy, Bułhakow Michał i inni. Dużą popularnością cieszyły się tytuły: "Pamiętniki Fanny Hill" Clelanda, "Kochanica Francuza" Fowlesa, "Jedynym wyjściem jest śmierć" Macleana, "Świat w/g Gaparta" Irvinga, "Malowany ptak" Kosińskiego, "Imię róży" Eco, "Dzieci Arbatu" Rybakowa, "Ludzie Stalina" Miedwiediewa, "Igła" Folleta i inne. Większość w/w pozycji stanowi aktualne bestsellery

na rynku wydawniczym. Przypuszczać należy, że źródłem informacji inspirujących taki wybór tytułów jest szeroka reklama na łamach telewizji bądź prasy.

Zbadano również wykorzystanie literatury popularno-naukowej. Selektywnie obrazuje je poniższa tabela:

Biblioteka	Dział literatury	Dane liczbowe	Dane procentowe
Urząd Wojewódzki	Polska i Polacy w II w.św.	25	3,2
	Historia Polski	10	2,4
	Historia powszechna	16	2,0
	Sztuka, muzyka, film, teatr	15	1,8
Huta im. M. Nowotki	Polska: Polacy w II w.św.	92	6,0
	Historia powszechna	42	2,7
	Historia Polski	27	1,8
	Prawo	18	1,2

W obu bibliotekach najbardziej poczytne książki historyczne ze szczególnym uwzględnieniem historii II wojny światowej. Przedstawione wyniki badań i wnioski z nich płynące są jedynie zasygnalizowaniem pewnych problemów, które wymagają bez wątpienia pogłębionej analizy, dalszych prac badawczych. Rysują jednak pewien obraz zainteresowań i potrzeb czytelników pracowników korzystających z bibliotek zakładowych, informują o wykorzystaniu księgozbiorów bibliotek: Urzędu Wojewódzkiego i Huty im. M. Nowotki.

W Y T Y C Z N E

DO PRZEPROWADZENIA SCONTRUM

opracowane przez WBP w Kielcach w oparciu o "Instrukcję Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 maja 1984 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych, ich wyceny i inwentaryzacji oraz odpisywania ubytków w tych materiałach".

Scontrum zbiorów bibliotecznych polega na:

1. Porównaniu zapisów w księgach inwentarzowych oraz w innych zapisach ewidencyjnych ze stanem rzeczywistym zbiorów.
2. Stwierdzeniu i wyjaśnieniu różnic między zapisami ewidencyjnymi, a stanem rzeczywistym zbiorów oraz ustaleniu ewentualnych braków względnych i bezwzględnych.
3. Scontrum zbiorów, do których czytelnicy mają wolny dostęp, przeprowadza się co najmniej raz na 5 lat.
 - W bibliotekach o innym systemie udostępniania, w których zbiory nie przekraczają 100 tys. jednostek ewidencyjnych, scontrum powinno być przeprowadzone co najmniej raz na 10 lat. Scontrum można przeprowadzić partiami, jednak w ten sposób, aby zostało ono ukończone w ciągu podanego okresu czasu.
 - Biblioteki liczące powyżej 100 tys. jednostek ewidencyjnych są obowiązane do permanentnego kontrolowania swoich zbiorów.
 - Wskazane jest częstsze sprawdzanie zbiorów materiałów bibliotecznych bardziej narażonych na straty lub szczególnie cennych.
 - W razie zmiany osoby odpowiedzialnej za zbiory z obowiązkiem wyliczenia się, kierownik jednostki ma obowiązek zarządzić scontrum całości zbiorów.
 - W razie wypadku losowego, kradzieży lub innej okoliczności naruszającej stan zbiorów, kierownik jednostki ma obowiązek zarządzić scontrum ich części lub całości.

4. Scontrum przeprowadza komisja scontrowa powołana na wniosek kierownika biblioteki przez zwierzchnika. Na czele komisji, jako jej przewodniczący stoi pracownik wyznaczony przez zwierzchnika. Nie może nim być księgowy ani pracownik księgowości, nie może nim być również osoba odpowiedzialna za zbiory. Liczbę członków komisji i jej skład osobowy oraz tryb i metodykę przeprowadzania scontrum ustala zwierzchnik biblioteki. W bibliotece 1-2 osobowej w skład komisji wchodzi pracownik jednostki nadrzędnej /administracyjnej lub instrukcyjno-metodycznej/.

W okresie przeprowadzania scontrum biblioteki liczące do 100 tys. zbiorów winny być zamknięte. O zamknięciu należy powiadomić czytelników przynajmniej na 7 dni przed scontrum.

5. Przedmiotem scontrum są materiały znajdujące się w bibliotece oraz wydane poza bibliotekę, tzn. wypożyczone czytelnikom do domu, innym bibliotekom i punktom bibliotecznym, lub oddane do oprawy. Scontrum przeprowadza się w oparciu o księgi inwentarzowe przez bezpośrednie albo pośrednie porównanie zapisów inwentarzowych z rzeczywistym stanem zbiorów. Wybór metody uzależnia się od wielkości zbiorów. Sprawdzenia materiałów znajdujących się poza biblioteką dokonuje się na podstawie szczegółowego przeglądu odpowiednich dokumentów /kart czytelnicznych, kart książek, rewersów, księgi opraw itp./.
6. Ujawnione w czasie scontrum braki w materiałach bibliotecznych podaje się w wykazach książek nie odnalezionych, stanowiących załączniki do protokołu scontrum.
- Jako braki traktuje się pozycje, które figurują w księdze inwentarzowej, ale w czasie przeprowadzania scontrum nie odnaleziono ich ani w bibliotece, ani w ewidencji materiałów wydanych poza bibliotekę.
 - Sporządzając zestawienie braków ujmuje się w oddzielnych wykazach:
 - a/ braki, których odnalezienie jest prawdopodobne, zwane brakami względnymi,

b/ braki, o których wiadomo, że nie zostaną odnalezione, zwane brakami bezwzględnymi.

- Jako braki bezwzględne traktuje się również braki uznane w czasie poprzedniego scentrum za względne i nie odnalezione do czasu następnego scentrum.

- Braki względne, nie odnalezione w ciągu 2 lat można uznać za braki bezwzględne.

7. Jeżeli komisja uzna za potrzebne, żąda od osób odpowiedzialnych za gospodarkę zbiorami /daną część zbiorów/ wyjaśnień na piśmie uzasadniających powstanie braków bezwzględnych.

- Komisja jest zobowiązana do żądania wyjaśnień w sprawie braków materiałów cennych i o znaczeniu zabytkowym, historycznym i muzealnym.

- Po rozpatrzeniu wyjaśnień oraz na podstawie wyników przeprowadzonej kontroli komisja formułuje wnioski do protokołu w sprawie uznania ujawnionych braków bezwzględnych za niezawinione bądź zawinione, podając jednocześnie uzasadnienie swej opinii. W przypadku zakwalifikowania określonych braków jako zawinionych komisja wskazuje, kogo i dlaczego - jej zdaniem - należy obciążyć i jaka powinna być wartość roszczenia. Wnioski te komisja opracowuje mając na uwadze warunki pracy biblioteki, charakter zbiorów oraz ich udostępniania i zabezpieczenia, a także liczbę osób korzystających ze zbiorów.

8. Jako niezawinione kwalifikuje się braki wynikające z przyczyn niezależnych od pracowników odpowiedzialnych za gospodarkę zbiorami, a w szczególności:

a/ braki powstałe na skutek wypadków losowych,

b/ braki powstałe na skutek niezawinionych okoliczności, związane głównie z charakterem pracy biblioteki, m.in. takich działań osób trzecich, którym nie można było zapobiec,

- c/ braki powstałe z innych przyczyn uzasadniających zwolnienie pracownika biblioteki od odpowiedzialności.

9. Jako zawinione traktuje się braki w materiałach bibliotecznych:

- a/ które powstały w wyniku niedopełnienia przez pracownika biblioteki obowiązków służbowych, pod warunkiem, że miał on możliwość należytego ich wykonania,
- b/ powierzonych pracownikowi biblioteki z obowiązkiem wyliczenia się, pod warunkiem, że szkoda powstała z przyczyn zależnych od pracownika, a w szczególności w sytuacji, gdy kierownik zapewnił warunki umożliwiające właściwą gospodarkę powierzonymi materiałami bibliotecznymi.

10. Roszczenia z tytułu braków zawinionych określa się według ustalonej przez bibliotekę rzeczywistej wartości poszczególnych jednostek, a nie wartości, w jakiej są zainwentaryzowane. Odpowiedzialność materialna pracowników bibliotek za powierzone im materiały biblioteczne wynika z kodeksu pracy.

Zadania biblioteki, w której prowadzone jest scontrum.

1. Wprowadzenie do ewidencji wpływów wszystkich nabytków, jakie znajdują się w bibliotece oraz ubytkowanie książek, które posiadają zatwierdzone dowody ubytku. Podliczenie książek inwentarzowych oraz rejestru ubytków.
2. Ściągnięcie od czytelników maksymalnej ilości książek, których nie zwrócili w terminie regulaminowym.
3. Ułożenie na półkach wszystkich książek, które znajdują się w bibliotece.

4. Uporządkowanie kartotek wypożyczeń.
5. Przygotowanie do wykorzystania w czasie scontrum posiadanych przez bibliotekę materiałów ułatwiających prowadzenie prac scontrum, katalogu topograficznego lub kartotek pomocniczych.
6. Uporządkowanie dowodów wpływu i ubytków księgozbioru oraz przygotowanie dokumentacji poprzedniego /rozliczonego/ scontrum.
7. Zawiadomienie czytelników przynajmniej 7 dni przed scontrum o czasie zamknięcia biblioteki.
8. Wskazane jest przeprowadzenie scontrum w punktach bibliotecznych jeśli biblioteka je posiada.

Obowiązki komisji przed scontrum:

1. Przygotowanie dokumentów ułatwiających przeprowadzenie scontrum /arkuszy pomocniczych/ - oznakowania ich /lub zapoznanie się z materiałami pomocniczymi, które biblioteka posiada /kartoteki, katalogi topograficzne/.
2. Zapoznanie się z treścią pisma o powołaniu komisji, terminie i metodzie przeprowadzenia scontrum.
3. Zapoznanie z Wytycznymi do przeprowadzenia scontrum całej komisji oraz zespołu pracowników uczestniczących w scontrum, a nie będących członkami komisji /np. osoby zdające i przejmujące bibliotekę/.
4. Dokonanie podziału pracy wśród członków komisji.

Przebieg scentrum.

1. Narzucenie na arkusze pomocnicze /odpowiednimi kolorami, zgodnie z legendą wprowadzoną na arkusze/ numerów książek:
 - ubytkowanych /dane czerpać z ksiąg inwentarzowych lub dowodów ubytku/, policzenie ubytków na wszystkich arkuszach, ustalenie zgodności z zapisem w rejestrze ubytków,
 - wypożyczonych czytelnikom, punktom bibliotecznym, znajdujących się u introligatora, na wystawach i innych miejscach zgodnie z zapisami dokonanymi na odpowiednich dokumentach,
 - znajdujących się na półkach.
2. Podsumowanie wszystkich pozycji /poziomo i pionowo/ na arkuszach scentrum i porównanie z ustalonym stanem faktycznym zbiorów /stan ilościowy księgozbioru na podstawie ksiąg inwentarzowych minus stan ilościowy ubytków/.
3. Wynotowanie /na załączniku do protokołu scentrum wzór nr 12/ numerów książek nie odnalezionych w czasie scentrum. Uzupełnienie /na podstawie ksiąg inwentarzowych/ autorów, tytułów, symboli klasyfikacji dziesiętnej oraz cen tych książek.
4. Wyszukiwanie braków - sprawdzenie czy książki spisane jako braki nie znajdują się gdzieś w bibliotece lub poza nią.
5. Sporządzenie ostatecznego wykazu braków oraz dokonanie podziału na względne i bezwzględne.
6. Sporządzenie wykazów książek, które komisja proponuje do ubytkowania z różnych względów np. selekcja, zaczytane, nie zwrócone przez czytelników, którzy zmarli, wyjechali itp.
7. Zebranie danych potrzebnych do sporządzenia protokołu.

Uwaga: a/ Technika prowadzonego scontrum uzależniona jest od ustalonej uprzednio metody /czy będzie to scontrum prowadzone jak wyżej przy pomocy arkuszy pomocniczych, czy w oparciu o kartotekę lub katalog topograficzny, jaki posiada biblioteka, w której się scontrum odbywa/.

b/ Nikomu z pracowników biblioteki ani członków komisji nie wolno wносить poza bibliotekę dokumentacji związanej z prowadzonym scontrum.

c/ W czasie scontrum komplet kluczy od biblioteki winien być zabezpieczony tak, aby nikt poza komisją w pełnym składzie nie mógł wejść do placówki. Ponadto przewodniczący komisji winien zabezpieczyć wejście do biblioteki plombą lub stemplem umieszczonym na kartce naklejonej na drzwi.

Po zakończeniu prac związanych z przeprowadzeniem scontrum komisja sporządza protokół w 2 lub 3 egzemplarzach, który przedkłada kierownikowi bądź dyrektorowi jednostki. Do protokołu powinny być dołączone wykazy książek, odciski których komisja stawia wniosek o wyłączenie ich ze zbiorów oraz wykaz braków względnych i bezwzględnych. Ponadto wyjaśnienie w sprawie braków bezwzględnych i wszelkie oświadczenia pracowników. Do egzemplarza protokołu pozostającego w bibliotece, poza wyżej wymienionymi należy dołączyć arkusze kontroli lub wszelkie inne arkusze pomocnicze użyte w czasie scontrum.

Protokół powinien zawierać:

1. Informację, czy jest to scontrum prowadzone okresowo, czy w ramach przekazania placówki nowemu pracownikowi.

/Zobacz uwaga na końcu tekstu/.

2. Nazwę placówki i miejscowość, w której się ona znajduje.
3. Czas trwania scentrum.
4. Skład komisji /jakim pismem, przez kogo została powołana/.
5. Metodę, jaką przeprowadzono scentrum /np. przy wykorzystaniu arkuszy pomocniczych, w oparciu o katalog topograficzny itp./.
6. Wyszczególnienie, co było przedmiotem scentrum, jakie materiały i dokumenty wykorzystywano /np. książki inwentarzowe, rejestry wpływów i ubytków, kartoteki czytelników, kontroli wypożyczeń itp./.

7. Stan ewidencji księgozbioru:

- a/ zapisano w /ilu/ księgach inwentarzowych tomów
- b/ zapisano w rejestrze ubytków tomów na sumę ...
- c/ stan faktyczny zbiorów

8. Stan zbiorów w czasie scentrum:

- a/ u czytelników /ustalono na podstawie kart książek i kart czytelnika/
- b/ w punktach bibliotecznych /ustalono na podstawie kontrolek wypożyczeń/
- c/ u introligatora /ustalono na podstawie dokumentów/
- d/
- e/ na półkach

OGÓŁEM :

=====

f/ stwierdzono brak wol. na sumę
/według załączonych wykazów/.

Stan faktyczny kontrolowanych zbiorów ogółem
Książek niezainwentaryzowanych wol.
na sumę

/spisuje się to w przypadku, kiedy scontrum nie
było wcześniej planowane lub kiedy bibliotekarz
nie wpisał nowych nabytków do inwentarza/.

9. Uwagi i spostrzeżenia dotyczące kontrolowanego zbioru
/np. źle ułożony księgozbiór, błędnie prowadzona dokumen-
tacja wpływów, ubytków lub wypożyczeń. Wskazane są też
oceny pozytywne tych materiałów/.

10. Zalecenia i wnioski.

Zalecenia mogą dotyczyć przestrzegania regulaminu
wypożyczeń, ilości książek przetrzymywanych przez czytelników,
doskonalenia ewidencji, zabezpieczenia lokalu
itp. Komisja może stawiać wnioski o wyłączenie ze zbiorów
pozycji wyselekcjonowanych:

- jako nieuaktualne, nie przydatne w tej bibliotece;
- zniszczone i zacytane, usunięte z półek w czasie
scontrum.

Może wnioskować również o ubytkowanie książek przetrzymy-
wanych przez czytelników, przynajmniej przez okres 3 lat,
jeśli bibliotekarka przedstawi dowody na to, że wykorzystała
wszystkie możliwe sposoby, aby czytelnicy je zwrócili.
Książki te powinny być spisane na odrębnych wykazach sta-
nowiących załączniki do protokołu /wzór nr 12/. Wykazy te
winny być ponumerowane w kolejności stawianych wniosków
np. ubytkować 20 książek zacytanych na sumę 4.200 zł.
/zał. nr 1/.

Końcowe wnioski powinny dotyczyć ujawnionych braków bez-
względnych niezależnie od tego, czy były zawinione, czy nie,
podając jednocześnie konkretne uzasadnienia takiego stanu.
Całość protokołu winien kończyć wniosek, jak postąpić
z brakami względnymi. Po podaniu ilości i wartości objętej

wykazem należy ustalić czas ich poszukiwania, a następnie zaproponować sposób ostatecznego rozliczenia. Jeśli proponujemy ubytkowania książek nieodnalezionych przez bibliotekarza po ustalonym terminie bez obciążania go winą za te braki, powinniśmy uzasadnić tę propozycję.

Prace końcowe.

Protokół należy przedstawić zwierzchnikom biblioteki w ciągu 5 dni od daty zakończenia scentrum. Decyzję w sprawie odpisania braków bezwzględnych /zawinionych i niezawinionych/ podejmuje zwierzchnik, który ustala osobę odpowiedzialną za braki zawinione. Po wydaniu decyzji o odpisaniu z ewidencji braków bezwzględnych wpisuje się je do rejestru ubytków na podstawie wykazu braków z umieszczoną na nim decyzją zwierzchnika, następnie przekazuje komórce finansowej zestawienie ubytków. Uznane przez komisję braki względne nie podlegają odpisaniu i pozostają w zawieszeniu do momentu, gdy zostaną uznane za braki bezwzględne. W ciągu 14 dni od dnia ustalenia osoby odpowiedzialnej za braki zawinione kierownik ustala wysokość roszczenia z tytułu braków i wzywa daną osobę do pisemnego uznania roszczenia. Jeśli braki w zbiorach powstały na skutek czynu noszącego znamiona przestępstwa, komisja informuje o tym zwierzchnika w oddzielnym piśmie.

Komisja po zakończeniu scentrum zbiorów, podliczeniu i opracowaniu protokołu oraz wymienionych wyżej załączników żąda od kierownika kontrolowanej placówki pisemnego oświadczenia, że scentrum zostało przeprowadzone zgodnie z tymi Wytycznymi i że nie występuje on z żadnymi roszczeniami do działania komisji.

U w a g a:

Protokół w sprawie przekazania placówki nowemu pracownikowi powinien zawierać:

- I. Wyniki przeprowadzonego scentrum /zgodnie z podanymi w tych Wytycznych wskazówkami/. Oświadczenia kierowników: zdującego i przejmującego, że nie wnoszą zastrzeżeń w stosunku do komisji scentrowej.
- II. Spis sprzętu /łącznie z oświadczeniami o ewentualnych przyczynach brakujących sprzętów/.
- III. Wykaz teczek kancelarii, ważnych dokumentów, np.
kronika, katalogi i kartoteki itp. .

Punkty: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 bez zmian w stosunku do "Instrukcji".

Opracowanie:

mgr Maria Kaldowska

mgr Halina Kruszczyk

Marta Madej

**"BIBLIOTEKI PUBLICZNE KIELC I WOJEWÓDZTWA
W PRASIE 1989"**

1. Iskra Małgorzata. Jej wysokość książka. [Dot.czytel-
nictwa w bibliotekach publicznych m.in.Kielecczyzny].
Mag.Sł.Ludu nr 1559 s.5

2. Pisarze z całego kraju na Kielecczyźnie. III Dni
Polskiej Literatury Współczesnej. [Spotkania autorskie
w bibliotekach publicznych Kielc i województwa. Przez] (wt).
Echo Dnia nr 173 s.1,3

3. Szymanowski Wojciech. Bibliotekarstwo kryzys ma za
sobą. Z..., dyrektorem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej
w Kielcach rozm.Beata Młotowska. [Dot.problemów bibliote-
karstwa Kielecczyzny]. Plotkarka nr 10 s.2-3

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W KIELCACH

4. Dni Kultury, Oświaty, Książki i Prasy "Kielce '89".
[M.in. imprezy organizowane przez Filie WBP - nr 1,14,19,20].
Echo Dnia nr 85 s.1,2

5. "Jaki język - taki naród". Z regionu. [Dot. wystawy
"Język zwierciadłem kultury narodu". Przez] (mei). Mag.Sł.
Ludu nr 1550 s.2 * Wiosenne spotkania z kulturą. [Przez]
(mei). Sł.Ludu nr 1553 s.1,4

6. Kielecczyzna w ilustracjach. Notatnik kulturalny.
[Wystawa "Ziemia Kielecka w ilustracji książkowej". Przez]
(zbn). Sł.Ludu.Mag.środ. nr 264 s.5 * Kieleckie w ilustra-
cji książkowej. [Przez] (mei). Przemiany nr 10 s.15

7. O historii i współczesności inaczej. [Wystawa "O historii
i współczesności inaczej"]. Sł.Ludu nr 269 s.8 * Wystawa
książek podejrzanych. [Przez] (x). Fot.K.Krogulec. Sł.Ludu
nr 273 s.6 Wyd. 1 2 3 4

8. Obradowali bibliotekarze. Z regionu. [Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Związku Zawodowego Pracowników Bibliotek woj.kieleckiego przy WBP w Kielcach. Przez] (gk). Sł.Ludu. Mag.środ. nr 131 s.4
9. 80 [Osiemdziesiąt] lat Biblioteki Publicznej w Kielcach. [Przez] (żuk). Echo Dnia nr 188 s.2 * Sezon kulturalny już trwa! [M.in. 80-lecie powstania Biblioteki Publicznej w Kielcach. Przez] (mei). Mag.Sł.Ludu nr 1571 s.2
10. Parol Danuta. Budowa biblioteki wojewódzkiej nadal pod znakiem zapytania. Czy dokumentacja pozostanie w szufladzie? Echo Dnia nr 182 s.3
11. Piotrowska Ewa. Wszyscy czytają, bo gazety drogie. Od "Wiomości Brukowych" do "Bajtki". Z..., kierownikiem Działu Zbiorów Specjalnych WBP rozm. (zbn). Słowo Ludu nr 281 s.8 Wyd. 1 2 3 4
12. Puch Ryszard. Ankieta prawdę ci powie. Na marginesie. [Ankieta dot. działalności WBP i jej filii]. Echo Dnia nr 155 s.3
13. Romansidla, kryminały i nowości. Wypow.: bibliotekarki filii nr 4 przy ul.Kościuszki - Ewy Śmurzyńskiej oraz kier. filii : nr 5 przy ul.Klonowej - Anny Czarskiej, nr 20 przy ul. Manifestu Lipcowego - Julity Januchty, nr 10 przy ul.Konopnickiej - Marioli Tracz.[Przez] (luc). Sł.Ludu.Mag.środ. nr 188 s.11
14. [Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich - Okręgowy Zjazd Delegatów. - m.in. udział bibliotekarzy bibliotek publicznych. Przez] (mei). Mag.Sł.Ludu nr 1541 s.2
15. Wakacje z bajkami. [Filia nr 14 przy ul.Bukowej. Przez] (gr). Sł.Ludu nr 154 s.5
16. Ziemia świętokrzyska w polskiej literaturze. [Udział WBP w organizowaniu spotkań autorskich podczas Zjazdu pisarzy związanych z regionem świętokrzyskim. Przez] (gk). Sł.Ludu. Mag.środ. nr 114 s.1
17. "Zima w mieście". [M.in. zaproszenie na imprezy organizowane przez WBP - Filie nr : 1,2,4,6,8,9,10,14,17,18,19, 20,21]. Sł.Ludu nr 26s.5 * nr: 28 s.4 * nr 30 s.5 * nr 32 s.5 * nr 34 s.4

18. Zima z "Echem". [Main. zaproszenie na imprezy organizowane przez WBP Filie nr: 1,2,4,6,7,8,9,10,12,12a,14,19,20,21]. Echo Dnia nr 21-22 s.2 * nr 23-24 s.1,2 * nr 25 s.2 * nr 26 s.1,2 * nr 28 s.6 * nr 29 s.1,7

Zob.też poz. 51

BIBLIOTEKI PUBLICZNE W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH

B a ł t ó w - zob.poz. 36

B o d z e c h ó w - zob.poz. 53

B u s k o

19. Kozera Grzegorz. Smutne biblioteki. [Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy]. Sł.Ludu.Mag.środ. nr 230 s.11

C h ę c i n y

20. W "Niemczówce" ksiąźnica. [Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy - nowy lokal - ul. Małogoska 5. Przez] (lid). Sł.Ludu nr 291 s.5

K o ń s k i e

21. Faraonowie w ... Końskich. [W Czytelni Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy. Przez] (mak). Sł.Ludu nr 283 s.8
Wyd. 1 2 3

22. Książka dla młodzieży. [Przez](mak). Sł.Ludu nr 103
s.8 Wyd. 1 2 3

23. "Nasza Księgarnia w Końskich. [Wystawy, Spotkania. Przez] (mak). Sł.Ludu nr 217 s.8 Wyd. 1 2 3

24. Nosal Zbigniew. Ludzie, zamach! [Dot. działalności punktów bibliotecznych]. Mag.Sł.Ludu nr 1541 s.5

25. Przesłuchanie posła. [Spotkanie członków Koła Przyjaciół Biblioteki z posłem na Sejm PRL Waldemarem Komorowskim. Przez] (S.I.). Śl.Ludu nr 283 s.8 Wyd. 1 2 3

K u n ó w - zob.poz. 36

M i e c h ó w

26. Sikawki czy książki. Z miast i gmin. [Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Filia w Bukowej Woli - kłopoty lokalowe. Przez] (Z.Woj.). Śl.Ludu.Mag.srod. nr 242 s.6

N a g ł o w i c e

27. A w Nagłowicach znów otwarcie biblioteki. [Gminna Biblioteka Publiczna - nowy lokal. Przez] (J.Was.). Poradnik Bibliotekarza nr 1-2 s.32

N o w y K o r c z y n

28. W świecie książek. [Gminna Biblioteka Publiczna. Przez] (mei). Śl.Ludu nr 96 s.4

O s t r o w i e c Ś w i ą t o k r z y s k i

29. Gołąbek-Pękalska Lidia. Mija rok... Nie był łaskawy dla kultury! Z ..., kierownikiem Wydziału Kultury i Sztuki UM w Ostrowcu rozm.Jerzy Chrobot. [M.in. Miejska Biblioteka Publiczna]. Śl.Ludu nr 293 s.8 Wyd. 1 2 3

30. Gołąbek-Pękalska Lidia. Cienki portfel dla kultury. Z..., kier.Wydz.KiSz UM w Ostrowcu rozm.D.Rucińska. [M.in. adaptacja budynku przy ul.Wardyńskiego]. Walczymy o Stal nr 20 s.4

31. Krogulec K. Miejski horoskop na 1989 r. [M.in. lokal przy ul.Towarowej]. Śl.Ludu nr 62 s.5 Wyd. 1 2 3

32. "Malwa" na Stawkach. [Nowy lokal. Przez] (kd). Śl.Ludu nr 7 s.8 Wyd. 1 2 3

33. MBP ul. Wardyńskiego 26. Co, gdzie, kiedy. [Zaproszenie na imprezy organizowane przez MBP i Filie nr: 1,3,4,5,6,9, 11]. Walczymy o Stal nr 11 s.7 * nr 15-18 s.7 * nr 21-32 s.7 * nr 34-35 s.7 * 37-39 s.7 * 41-45 s.7

34. Nosal Zbigniew. Katastrofa. Do przemyslenia. [Dot. zakupu książek]. Sł.Ludu nr 243 s.1

35. Szachy w MBP. [Przez] (el). Walczymy o Stal nr 38 s.4

36. Świętokrzyskie Dni Kultury. Wystawy. Spotkania. Festyny. [M.in. w MBP w Ostrowcu, GBP w Bałtowie i Kunowie. Przez] (kd). Sł.Ludu nr 213 s.8 Wyd. 1 2 3

37. Udana impreza [zorganizowana w Tygodniu Kultury Zdrowotnej przy współpracy Czytelni MBP przy ul. Sienkiewicza. Przez] (m). Walczymy o Stal nr 18 s.5

38. Wierzbicki Grzegorz. Troski bibliotekarza. Not.A.Żak. Walczymy o Stal nr 46/47 s.9

39. Z profilaktyką do szkół. [M.in. udział Filii nr 1 w konkursie czytelniczym "Zdrowie dla wszystkich - wszyscy dla zdrowia". Przez] (m). Walczymy o Stal nr 4 s.4

Zob.też poz. - 52,53

Skarżysko - Kamienna

40. Dni Ostrowca, Starachowic i Skarżyska. [M.in. otwarcie Oddziału Audiowizualnego w Miejskiej Bibliotece Publicznej. Przez] (kd), (ber), (kk). Sł.Ludu nr 122 s.6 Wyd. 1 2 3 * Oferta dla każdego. Dni Skarżyska. [Przez] (hg). Echo Dnia nr 103 s.2

41. Krogulec K[rzysztof]. Książki... do słuchania. Sł.Ludu nr 140 s.8 Wyd. 1 2 3

42. Majowe imprezy. W Skarżysku. [Przez] (hg). Echo Dnia nr 88 s.3

43. Uznanie dla działaczy kultury. [Przez] (kk). Sł.Ludu nr 124 s.1

Starachowice

44. Dom po Laskowskich będzie adoptowany. [Dla potrzeb Miejskiej Biblioteki Publicznej. Przez] Paw. Budujemy Samochody nr 38 s.3

45. Konkurs na ekslibris. [Przez] (gis). Przemiany nr 10 s.15

46. Kultura w osiedlach. [Filia nr 3 przy ul.Perłowej. Przez] (a). Budujemy Samochody nr 15 s.1

47. Młodzi bajkopisarze. Udany konkurs [na najładniejszą bajkę, baśń lub legendę. Przez] (al). Budujemy Samochody nr 15 s.3

48. Obrazy Darii. [Filia nr 2 przy ul.Żeromskiego. Przez] (et). Budujemy Samochody nr 40 s.3

S t a p o r k ó w

49. Chrobot Jerzy. Książki ... pod strzechą. [Jubileusz 30-lecia Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy]. Sł.Ludu nr 247 s.8 Wyd. 1 2 3

W ł o s z c z o w a

50. Modernizacja biblioteki. Włoszczowa. [Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy. Przez] T.St. Sł.Ludu nr 183 s.4

O S O B Y

51. Żukowska J. Laureaci staszicowskich nagród. Fot. A.Pęczalski. [M.in. Maria Kałdowska - wicedyrektor WBP w Kielcach]. Echo Dnia nr 87 s.1,7

52. Nosal Zbigniew. Portret mężczyzny we wnętrzu, z książkami w tle. Fot.S.Sudnik. [Grzegorz Wierzbicki - dyrektor MBP w Ostrowcu Św]. Sł.Ludu.Mag.środ. nr 73 s.9

53. Całe życie z książką. [Jadwiga Zajądłowa - kierownik GBP w Bodzechowie. Przez] (zbn). Fot.A.Pęczalski. Sł.Ludu.Mag.środ. nr 276 s.6

S P I S T R E Ś C I :

str.

1. W. Szymanowski: Po jeszcze jednym roku bibliotekarskiej pracy.
2. Analiza pracy bibliotek publicznych województwa kieleckiego za 1989 r. 3
3. Niektóre wskaźniki dotyczące działalności bibliotek publicznych województwa kieleckiego za lata 1988-1989. 17
(Opracowanie: E. Biela)
4. Biblioteki publiczne województwa kieleckiego w roku sprawozdawczym 1989 - tabela. 20
(Zestawił: E. Biela)
5. Kronika Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach - 1989 r. (wykaz ważniejszych imprez i wydarzeń w województwie). 23
(Opracowała: Katarzyna Zaręba-Kowalczyk)
6. E. Piotrowska: O zbiorach graficznych WBP w Kielcach. 46
7. E. Stec: Kielecczyzna w XIX-wiecznych wydawnictwach książkowych w zbiorach WBP w Kielcach. 50
8. M. Grodzicka: Badania motywów czytelniczych dzieci w wieku 10-12 lat. 68
9. H. Kruszczyk: Wyniki sondażu przeprowadzonego w bibliotekach zakładowych. 72
10. Wytyczne do przeprowadzenia s^{sontrum}_{sontrum} (Opracowała: M. Kałdowska, H. ~~Banek~~^{Kruszczyk}). 81
11. M. Madej: Biblioteki publiczne Kielce i województwa w prasie 1989 r. 92

